

T.C.

İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**LİSE ÖĞRENCİLERİNİN BİLGİSAYARA YÖNELİK
TUTUMLARI İLE EBEVEYN TUTUMLARI ARASINDAKİ
İLİŞKİ**

ŞAH TURNA ŞENDUR

HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi AYSEL KÖKCÜ DOĞAN

İSTANBUL-2021

TEZ ONAY FORMU

Kurum : İstanbul Medipol Üniversitesi

Programın Seviyesi : Yüksek Lisans (X) Doktora ()

Anabilim Dalı : Hemşirelik

Tez Sahibi : Şah Turna ŞENDUR

Tez Başlığı : Lise Öğrencilerinin Bilgisayara Yönelik Tutumları ile

Ebeveyn Tutumları Arasındaki İlişki

Sınav Yeri : İstanbul Medipol Üniversitesi Güney Yerleşkesi

Sınav Tarihi : 12.01.2021

Tez tarafımızdan okunmuş, kapsam ve nitelik yönünden Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman

Kurumu

İmza

Dr.Öğr.Üyesi Aysel KÖKCÜ DOĞAN İstanbul Medipol Üniversitesi

Sınav Jüri Üyeleri

Prof.Dr. Sema KUĞUOĞLU

İstanbul Medipol Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Eda AKTAŞ

Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Yukarıdaki jüri kararıyla kabul edilen bu Yüksek Lisans tezi, Enstitü Yönetim Kurulu'nun/...../ tarih ve/..... - sayılı kararı ile şekil yönünden Tez Yazım Kılavuzuna uygun olduğu onaylanmıştır.

Prof.Dr. Neslin EMEKLİ

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdür V.

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün safhalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içerisinde elde ettiğimi, bu tez çalışması ile elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tez çalışması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

Şah Turna ŞENDUR

TEŞEKKÜR

Çalışmamın her aşamasında yardım ve desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen saygı değer danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Aysel Kökcü Doğan'a

Araştırma verilerimi topladığım süreçte bana yardımcı olan Büyükçekmece bölgesindeki çalışma yaptığım okul yöneticisi, çalışan ve öğrencilerine,

Çalışmamın verilerini SPSS programına girme sürecinden itibaren istatistiksel anlamda profesyonelliği ile araştırmama yardımcı olan Sayın Rıdvan Doğan'a,

Çalışmamı sürdürdüğüm ve verilerimi oluşturduğum süre boyunca yanımda bana destek olan aileme, sorumluma ve sevgili ekip arkadaşlarıma,

Çalışmamı tamamlama süreci boyunca maddi ve manevi yanımda olan hayatım boyunca beni her konuda destekleyen, ne olursa olsun yaşadığı süre boyunca yanımda olan, varlığı ile huzur bulduğum sevgili annem Seyhan Çağlar' a

Bu süreçte tüm sıkıntılarımı dinleyen beni anlayan manevi destek olan yakın arkadaşlarıma,

TEŞEKKÜR EDERİM.

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAYI	i
BEYAN	ii
TEŞEKKÜR	iii
TABLolar LİSTESİ	vii
1-ÖZET	1
2-ABSTRACT	2
3-GİRİŞ VE AMAÇ	3
4-GENEL BİLGİLER	5
4.1. Ergenlik Dönemi.....	5
4.2. Bilgisayar Tanımı.....	8
4.2.1. Bilgisayar Kullanımın Ergenlere Etkisi.....	9
4.2.2. Bilgisayar Tutumu.....	11
4.3. Ebeveyn Ergen İlişkisi	12
4.3.1. Anne Baba Tutumları ve Aile İlişkisi.....	12
4.3.1.1. Aşırı Koruyucu Anne Baba Tutumu.....	13
4.3.1.2. Demokratik Anne Baba Tutumu.....	14
4.3.1.3. Otoriter, Baskıcı Anne Baba Tutumu.....	14
4.3.1.4. İlgisiz, Kayıtsız Anne Baba Tutumu.....	15
4.3.1.5. Mükemmeliyetçi Anne Baba Tutumu.....	15
4.3.1.6. Tutarsız, Kararsız Anne Baba Tutumu.....	16
4.3.1.7. İzin Verici-Müşahakakar Anne Baba Tutumu	16
5-MATERYAL VE METOD	18
5. 1. Araştırmanın Şekli.....	18
5. 2. Araştırma Kapsamında Yanıtlanması Beklenen Sorular.....	18
5. 3. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman.....	18
5. 4. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	19
5. 5. Veri Toplama Tekniği	19
5. 6. Veri Toplama Araçları.....	19
5. 7. Verilerin İstatistiksel Analizi	21
5. 8. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	21
5.9. Araştırmanın Etik Yönü.....	21

5. 10. Çalışmada Kullanılan Mevcut Olanaklar.....	22
6-BULGULAR.....	23
6.1. Tanıtıcı Bilgiler Bölümü.....	23
6.2. Lise Öğrencilerinin Anne Baba Tutumu ve Bilgisaya Yönelik Tutumuna İlişkin Puan Ortalamalar.....	25
6.3. Lise Öğrencilerinin Tanımlayıcı Özellikleri ile Anne Baba Tutum Puanlarının Karşılaştırılması Bölümü.....	26
6.4. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özellikleri ile Göre Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması Bölümü.....	30
6.5. Lise Öğrencilerinin Anne Baba Tutum Puanları İle Bilgisayara Yönelik Tutum Puanlarının Karşılaştırılması Bölümü.....	35
7-TARTIŞMA.....	37
8-SONUÇ.....	55
9-KAYNAKLAR.....	58
10-EKLER.....	71
11-ETİK KURUL ONAYI.....	78
12-ÖZGEÇMİŞ.....	81

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 5.3.1. Araştırma Zaman Dağılımı	19
Tablo 6.1.1. Öğrencilerinin Tanımlayıcı Özelliklerinin Dağılımı.....	24
Tablo 6.2.1. Lise Öğrencilerinin Anne Baba Tutumu ve Bilgisayara Yönelik Tutumuna İlişkin Puan Ortalamaları.....	25
Tablo 6.3.1. Lise Öğrencilerinin Tanımlayıcı Özellikleri ile Anne Baba Tutum Puanlarının Karşılaştırılması.....	26
Tablo 6.4.1. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özellikleri ile Bilgisayara Yönelik Tutumu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	31
Tablo 6.5.1. Lise Öğrencilerinin Anne Baba Tutum Puanları İle Bilgisayara Yönelik Tutum Puanlarının Karşılaştırılması.....	35

1- ÖZET

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN BİLGİSAYARA YÖNELİK TUTUMLARI İLE EBEVEYN TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Araştırma lise öğrencilerinin bilgisayara yönelik tutumu ile anne ve baba tutumu arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak gerçekleştirildi. Araştırmanın evrenini, Büyükçekmece ilçesindeki 13 özel ve 10 devlet lisesinde okuyan öğrenciler, örneklemini ise bu okullarda okuyan ve araştırmaya katılmaya gönüllü 2535 öğrenci oluşturdu. Veriler “Tanıtıcı Bilgiler Formu”, “Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği (BYT)” ve “Anne-Baba Tutum Ölçeği” kullanılarak toplandı. Araştırmada elde edilen veriler lisanslı SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 programı kullanılarak analiz edildi. Örneklem grubunda yer alan öğrencilerin %59,7’sinin devlet okulunda eğitim gördüğü, %28,8’inin 10. sınıf öğrencisi, %51,8’ini kız, %53,8’inin 15-16 yaş aralığında, %45,2’sinin bir kardeş sahibi, %66’sının ekonomik durumunun orta düzede olduğu saptandı. Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin anne-baba tutumları incelendiğinde Kabul/ İlgi Alt Boyutu puan ortalaması $27,63 \pm 4,13$, Psikolojik Özerklik puan ortalaması $24,78 \pm 5,13$, Denetleme puan ortalaması $24,23 \pm 5,26$ bulundu. Öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği toplam puan ortalaması ise $70,17 \pm 12,76$ olarak tespit edildi. Öğrencilerin bilgisayara yönelik tutum ölçeği ile hoşlanma, önem, kaygı alt boyutları ve anne baba tutum ölçeği psikolojik özerklik alt boyutu arasında pozitif, bilgisayara yönelik tutum ölçeği ile anne baba tutum ölçeği denetleme alt boyutu arasında ise negatif anlamlı ilişki saptandı ($p < 0.05$). Elde edilen veriler sonucunda anne baba tutumunun öğrencilerin bilgisayara yönelik tutumunu etkilediği saptandı. Bu sonuçlar ışığında hareketle ergenlerin bilgisayar kullanımından kaynaklı sorunlar yaşamaması ve ebeveynlerin çocuklarına karşı sergileyecekleri tutumun daha sağlıklı olabilmesi için ebeveynlere iletişim, eğitim, destek, iyileştirme v.b. çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar, Ebeveyn, Lise Öğrencisi, Tutum

2- ABSTRACT

HIGH SCHOOL STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS COMPUTER AND THE RELATIONSHIP BETWEEN PARENTAL ATTITUDES

The aim of this study was to investigate the relationship between attitudes towards computer and parenting attitudes of adolescents who were students in a high school by descriptive. Population of the study was 2535 voluntary high school students 10 units public and 13 units private high schools in Büyükçekmece. The data were collected together with the 'Introductory Information Form' 'Attitude Towards Scale (BYT)' and 'Parent Attitude Scale'; The data obtained in the study were analyzed with the licensed SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 program. 59.7% of the sample group was educated in public school, 28.8% of them 10. student, 51.8% of them were girls, 53.8% of them lived 15-16, 45.2% had a sibling class and 66% had a moderate economic status. It was determined that 61.6% of the high school students participating in the study were between the ages of 36-44 and the father of 49.3% between the ages of 45-53. When the parental attitudes of the high school students participating in the study were examined, found as acceptance / Interest Sub-Dimension mean score $27,63 \pm 4,13$, Psychological Autonomy mean score $24,78 \pm 5,13$ and average audit score $24,23 \pm 5,26$. Total score of the Students' Attitude Scale towards Computer was determined as $70,17 \pm 12,76$. There was a positive relationship between the computer attitude scale and the psychological autonomy sub-dimensions of the students 'attitude, importance, anxiety and parents' attitude scale, and a negative relationship between the computer attitude scale and the parent attitude scale control sub-dimension ($p < 0.05$). As a result of the data obtained, it was determined that the attitude of parents affected the students' attitude towards computers. In the light of these results, in order for adolescents not to experience problems arising from computer use and for parents to have a healthier attitude towards their children, communication, education, support, improvement, etc. studies are recommended.

Key Words: The computer, Parent, High school student, Attitude

3-GİRİŞ VE AMAÇ

İnsanın gelişimsel sürecinin neredeyse tamamını okul kapsamaktadır. Bu gelişimsel evrelerden insan hayatını sosyal, psikolojik ve fiziksel olarak en çok etkileyen dönem ergenlik dönemidir. Ergenlik, sonu yetişkinliğe ulaşan yol olarak görülmekte ve bu süreçte ergen zaman zaman zorlamaktadır. Santrock ergenliği, gözümüzde büyütürken isyan veya hastalık süreci gibi ele almaktansa, kendi kararlarını alma, sorumluluk edinme ve bireyin dünya da kendisini bir yere ait hissetmek istediği bir süreç olduğunun düşünülmesi gerektiğini belirtmiştir. Ergenlikte ebeveynlerin çocukları üzerinde etkileri ve tutumları kaçınılmazdır (1).

Çocuğun gözünden aile, anne ve babası tarafından çocukların şartsız sevildiği, onun fizyolojik gereksinimlerinin karşılandığı, başarılarının takdir gördüğü, saygı gösterilerek düşüncelerinin dinlendiği, aile fertlerinin birbirlerini beklentileri olamadan sevdiği, saygı duduğu, sevgi içeren sözcük olarak nitelendirilmektedir (2). Çocuk gelişimi ve çocuk psikolojisi konusu ile yapılmış literatür çalışmalarının ardında anne ve babaların çocuklarına karşı tutumları ve ailenin işlevleri konusunun işlendiği görülmektedir (3).

Ailelerin çocuklarıyla kurdukları sağlıklı, etkin ve kaliteli iletişim sonucunda ergenlerin kendini kabul, akademik başarı, atılganlık, benlik saygısı, sosyal çevreye uyum sağlama düzeyleri pozitif yönde etkilenmektedir (4). İlk sosyal çevre bireyin hayatında ailedir, bu nedenle anne ve babaların görev ve sorumluluklarını yerine getirmesi, destekleyici ve iki taraflı güvene dayalı pozitif ilişkiler kurması, bireyin yetişkinliğe geçiş dönemine hazırlanmasında etkilidir (5). Ergenlik sürecinde ailenin çocuğuna karşı tutumu önemlidir. Benzer yönde “Ebeveynlerin birinin diğerine göre çok kısıktayıcı diğerin ise fazla hoşgörülü olması birbiri ile zıt olan davranış kadar, günümüzde ebeveynlerden birinin hoşgörüsü içinde olması sonrasında ise aşırı kısıtlayıcı ve sınırlar koyması da dengesiz davranış disiplini oluşturur, bu da kişilik gelişimde önemli bir olgudur” (6).

Bu dönemde ergenlerin gelişen bilgi ve iletişim teknolojisiyle birlikte bu teknolojiyi kullanım düzeyleri gittikçe artmaktadır. Özellikle bilgisayar ve internet insan

hayatında artık vazgeçilmezdir. Bu durum her yaşta ve her düzeyden kişinin hayatında olumlu ve olumsuz birçok etkiye neden olmaktadır (7).

Ergenlerin interneti günlük yaşamlarında yoğun kullanmaları, onların günlük hayatlarında yerine getirebilecekleri psikolojik ihtiyaçlarını internetten karşılama yoluna gittiklerini göstermektedir (8). Ergenlerin psikolojik ihtiyaçlarının yerine getirilmesinde internetin aşırı kullanılması, onların bağımlı olmasına sebep olmasının yanı sıra aile ve sosyal hayatındaki arkadaş ilişkileri olumsuz yönde etkilenmektedir (9).

Bilgisayar, cep telefonu v.b. teknolojik araçlar ergenler arasında iletişim kurmak, bilgiye ulaşmak için veri toplamak, sohbet etmek ve eğlenme amaçlı birçok nedenle kullanılmaktadır (10). Teknolojik ürünlerin kullanımının artmasından dolayı işin uzmanları teknolojik ürünleri kullanan ergenlerin nasıl etkilendiği konusunda çalışmalar yapmaya başlamıştır. Uzmanlar tarafından yapılan bu çalışmalarda ergenlerin bilgisayar ve internet kullanımı sonucu ortaya çıkan sorular ve çözüm önerisi sunulmuştur (11).

Literatürde ergenlik dönemi ve anne baba tutumlarına ilişkin araştırmalar bulunmasına rağmen, ergenlerin bilgisayar kullanımı ve anne baba tutumlarına yönelik araştırmalara rastlanmamıştır.

Bu nedenle araştırma “Lise öğrencilerinin bilgisayara yönelik tutumu ve ebeveyn tutumu arasındaki ilişki”yi belirlemek amacı ile planlanmıştır.

4-GENEL BİLGİLER

Bir toplumun varlığını sürdürüp ve geliştirebilmesi için ihtiyacı olduğu bireylerin yetiştirilmesinde ve geliştirilmesinde en önemli göreve sahip olan örgütler, okullardır (12). Okullarda diğer kurumlar gibi yaşadığı her türlü sorunlarla baş etmek durumunda kalmaktadır. Küreselleşme, gelişen teknolojik ürünler, artan kültürel değişiklikler; öğretim hayatının ögesi olan öğretmenlerin, okul üyelerinin temel unsuru olarak ele alınan öğrencileri ve diğer üyeleri de etkilemektedir.

Okul üyeleri iç ve dış olarak iki bölümden oluşmaktadır. İç üyeleri olarak bilinenin yanı sıra esas öğeleri olan okulun içerisinde bulunalar yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler ve yardımcı personellerdir. Dış öğelerini oluşturanlar okulda sürekli olmak zorunda olmayan okulun işleyişinde rolü olan üyeler, veli, baskı grupları, yönetim yapısı, iş piyasasıdır (13).

Son dönemde yaşanan bilim ve teknolojideki gelişmelerle birlikte, okulların da bu gelişmelere ayak uydurması, yeni bilgilerin ve bu bilgilerin değerlendirmesini yapan, kritik düşünen, problem çözmeyi bilen bilgili bireyler yetiştirmesi önem arz etmektedir. Okulların bunları yapabilmeleri için öğrencilerin ilgisini ve dikkatlerini çekecek içerikte ödevler, çalışma ve etkinlikler tasarlamaları, öğrencilerin kendilerini okulda mutlu, güvenli hissetmelerini sağlamasında yararlı olacaktır. Eğitim günümüzde konuşulan konuların en başında gelmektedir. Eğitime önem vermeyen ülke günümüzde yoktur (14).

4.1 Ergenlik Dönemi

Ergenlik sözcüğü Latince “gelişen” anlamına gelen, ilk olarak Stanley Hall ile literatüre girmiştir. Amerikan Psikiyatri Birliği’nin psikiyatri sözlüğünde ise; fiziksel, duygusal dönemlerin neden olduğu cinsel ve psikososyal erginlikle başlayan, bireyselleştiği ve sosyal üretkenlik kazandığı, sonu belirsiz, kronolojik süreç içeren oldukça hızlı fiziksel, sosyal ve psikolojik değişmelerle kendini gösteren dönem olarak tanımlanmıştır (15).

Ergenlik Milli Eğitim Bakanlığı tanımlamasına göre, “puberte çağına erişim ile biyopsikolojik bakımdan çocuk evresinin bitişi, toplumda sorumluluk gösterme, 12-

24 yaş aralığında çocukluk ile yetişkinliğin arasında etkilerini gösteren dönemdir. UNESCO'nun tanımlamasında ergen, öğrenim sürecinde olan, ihtiyaçlarını karşılamak için çalışmayan, ailesine bağlı ve evi olmayan insandır (16).

Dünya Sağlık Örgütü'ne (DSÖ) göre; 10-19 yaş arası adolesan, 15-24 yaş ise genç yaş grubu arasında ele alınmaktadır. Adolesan ve gençlik dönemlerine sahip yaşların birbirleriyle kesişmesinden dolayı 10-24 yaş arası genç yetişkin olarak adlandırılır (17). Adolesan kavramını çocukların yetişkinliğe geçtikleri dönem olarak ele almak gerekir. Ergenliği belirli bir başlangıç veya bitiş olarak varsaymak yerine, dönemi toyluktan olgunluğa biyolojik, psikolojik, toplumsal ve ekonomik olarak geçiş sürecinden oluşan bir dönem olarak düşünmek daha anlamlıdır (18).

Ergen bireyin, kendini tanıması ve değerlendirebilmesi karar verme sürecini de etkileyecektir (19). Ergenlikte fiziksel büyüme, cinsel gelişim ve psikososyal ergenlik gerçekleşmektedir. Puberte dediğimiz olgu ile başlayan ergenlik, yaşamımız boyunca biyolojik ve sosyal farklılıkların ve değişimlerin olduğu döneme sahiptir. Bu dönemin içinde beyin, nöro endokrin sistem ve hormon aktivasyonlarında değişiklikler, üreme sisteminde farklılıklar gibi çeşitli değişimler meydana gelmektedir (20).

Ergenlik, başlangıç ve bitiş sürecinde güçlük olduğu kadar normal ve anormal bulguların belirlenmesinde de zorluk yaşanan bir dönemdir. Özellikle ailesinin desteğini iyi görmüş gençlerin bu dönemi hasarlı ve karışık geçirmeden tamamladığı kaçınılmaz bir gerçek olmakla birlikte, bu dönemi ağır hasarlı geçirenlerin önemli psikiyatrik rahatsızlıkların yaşanacağı ağır ruhsal semptomlara yol açan problemlere de rastlanılabilmektedir. Patolojik bir bulgunun anlaşılabilmesi için öncelikle normal gelişim sürecinin iyi bilinip sürece hakim olunması gerekir (20).

Ergenlik dönemindeki değişimler sıklıkla kızlarda 10-12, erkeklerde ise 11-14 yaşları arasında başlamaktadır (21) Kızlar erkeklerden iki yıl önce ergenlik dönemine girip, erkeklerden iki yıl önce süreci tamamlamaktadır (22). Adolesan dönemi üçe ayrılmaktadır; Erken ergenlik 11-14 yaş grubu, orta ergenlik 15-17 yaş grubu ve geç ergenlik 18-21 yaş grubu arasındaki süreci içermektedir (23).

1.Erken Adolesan Dönem: Bu dönemde davranışsal ve fiziksel gelişmelerde çok hızlı yol alınır. Kızların büyüme faktörleri ve cinsel gelişimi erkeklere göre daha önce

gerçekleşir. Erken büyüme erkekleri psikolojik olarak olumlu yönde etkilerken, kızlarda aksine anksiyete bozuklukları, yeme bozuklukları ve depresyon gibi olumsuz faktörler görülebilir. Bu dönemde arkadaş ilişkileri kişiler arasında çok önem kazanmaktadır. Yaygın olarak aynı cins arkadaşlar tercih edilir ve bireyin davranışlarını ilgi odaklarını ve giyinme şeklini arkadaşlarının etkilediği görülmektedir (24).

2. Orta Adolesan Dönem: Ergenlik döneminde özerklik duygusu ve kişilik oluşmaya başlar ve bağımsızlık dürtüsü en üst seviyeye ulaşır. Birey anne ve babasından ayrı yaşamak ister ve ailesine bu düşüncesini onaylamaları için çaba gösterir. Arkadaşlarının onun hakkında olan düşüncelerini önemser ve karşı cinse ilgi duyma artar. Bu dönemde ergen kendini ölümsüz ve güçlü hisseder, riskli, tehlikeli davranışlara karşı yönelebilir (25).

3. Geç Adolesan Dönem: Bu dönemde ki ergende topluma karşı söz sahibi olma ve aيدات duygusu oluşmaya başlar. Bunu yaparken birtakım uğraşlar içine girer örn; sanata ilgi artabilir. Kimlik duygusunun oluşmaya başlaması ile aile ve ergen de çatışmalar görülebilir. Ergenlik dönemini cinsel, mesleki ve toplumsal kimlik gelişim sürecini tamamlamadan bitiren bireyler, kimlik kargaşası yaşayabilir. Bilişsel gelişim sürecinin tamamlanmasının yanında ahlaki değerlerde bu dönemde kendini göstermektedir (24).

Ergenlik döneminde gençler karşı cinsin onu beğenmesini istedikleri için dış görünüşlerine önem verirler. Kızlar da kilo almaya karşı isteksizlik erkeklere oranla daha çoktur. Arkadaş çevresi onlar için önemli olduğu için beslenme alışkanlıkları değişir daha çok dışarıdan hazır yiyeceklere yönelim olur. Kilolu olan ergenler yemek yemek istemezler, zayıflamak için diyet yapıp ilaç kullanmaya yönelirler (26).

Ergenlik döneminde gençler farklı arkadaş grubu arayışı içine girebilirler ve daha sosyal olma çabaları vardır. Ancak ergenler bu tür ihtiyaçlarını ve yalnızlıklarını gideremedikleri zaman bilgisayara yönelebilirler.

4.2 Bilgisayar tanımı

Türk Dil Kurumu'nun Güncel Türkçe Sözlüğünde, bulunan tanımına göre bilgisayar; “mantıksal ve aritmatiksel işlemleri daha önceden verilmiş programa göre yapıp bu verileri sonuçlandıran araç, elektronikten oluşan beyin” dir (27).

Bilgisayar herkesin yoğun olarak kullandığı makine olmasına rağmen bilinmeyen taraflarının olması, bireylerin günlük hayatındaki etkisi, bireylerin biyolojik, psikolojik, sosyal nitelikleri üzerindeki etkisi gibi sebeplerden dolayı insanların farklı yönlerden yararlanmaya, açıklama yoluna gittikleri araçtır (28).

İnsanoğlunun davranış biçimlerini bilişim teknolojisinin sinerjik yapısı etkilemektedir. Bilgisayar geçmişte sanayi toplumunun önemli gücüne sahip olan buhar makinelerinin yerini almakta; mikrobiyoloji dalında insan geninde yapılan araştırmalarda ve uzay alanında insanlık adına büyük önem arz eden arayışlarda bulunmaktadır. Elimizde varolan imkanlar, hayal gücümüzün ilerisine giderken insanoğlunun düşünce yapısı, davranışları, gelenek ve göreneklerde de değişime neden olmaktadır (29).

Doksanlı yılların sonunda bilgisayar kullanımı daha çok yayılım göstermekle birlikte, bu durum günümüzde daha çok artmıştır. Günümüz dünyasının en büyük yazılım şirketi Microsoft'un mimarı Bill Gates, bilişimde büyük gelişim ve değişimleri öngörmüş kendi şirketinin geleceğine dair önemli adımlar atmıştır. Gates, bilgisayarın asıl çeşitli işlevlere sahip olmasının yazılım ile sağlanacağını bildirmiştir. İlk önce üniversiteler ile sınırlı olan bilgisayar ve internet, sonrasında evlere kadar girmiştir (30).

Ülkemizde ve dünyanın neredeyse her ülkesinde teknolojiye yapılan yatırımlarla bilgisayar ve internet, önemli bir yere sahip olmuştur (31). Çalışan yetişkinler iş yerlerinde, ergenler ve çocuklar okullarda bilgisayar ile zamanlarının büyük çoğunluğunu geçirmektedirler. Geçmişte çocuklar dışarıda arkadaşları ile oyun

oyunlarken şimdi ise bilgisayarın etkisiyle kapalı alanlarda sanal alemde oyun oynamaktadırlar (32).

Eğitim yaşamın her alanında değişim göstermiş ve yeniden yapılandırılmıştır. Bu değişimler sonucunda eğitim-öğretimde yapılandırmacı yaklaşıma uyum sağlamak amaçlı tasarımlar yapılmıştır. Bu tasarımlarda asıl olan eğitimin öğrenciye göre şekillenmesidir. Öğretimin öğrenciye göre şekillendirilmesinin iyi tarafı olduğu kadar beraberinde sorunları da getirmiştir. Buna bağlı olarak her öğrenciye ayrı tasarım oluşturulmaya çalışılmıştır (33).

4.2.1 Bilgisayar kullanımının ergenlere etkisi

Bilgisayar, cep telefonu v.b. teknolojik araçlar, ergenler arasında iletişim kurmak, bilgiye ulaşmak için veri toplamak, sohbet etmek ve eğlenme amaçlı birçok nedenle kullanılmaktadır (34). Teknolojik ürünlerin kullanımının artmasından dolayı işin uzmanları teknolojik ürünleri kullanan ergenlerin nasıl etkilendiği konusunda çalışmalar yapmaya başlamıştır. Uzmanlar tarafından yapılan bu çalışmalarda ergenlerin bilgisayar ve internet kullanımı sonucu ortaya çıkan sorular ve çözüm önerileri sunulmuştur (11).

Bilgisayar ve internet kullanımı hakkında çocuk/ergene etkisi konusunda literatürde karşıt görüşlerde de bulunmaktadır. Erken yaşlarda bilgisayar ve internet kullanımının zararlı olduğunu savunan bilimsel görüşler, ergenlerin gelişimini önemli derece etkileyeceğini savunmaktadır. Bu tür bilimsel yaklaşımlara göre; bilgisayarın çocuğun ve ergenin hayatının büyük bir bölümünü ele geçireceğini, onu dış dünyadan soyutlayarak arkadaşlarından uzaklaştıracağını, hareketlerini kısıtlayarak onu doğal oyun kültüründen alıkoyacağını ve sanal dünyaya kapılarak gerçeklikten uzaklaştıracağını savunmuşlardır. Bilgisayar ve internet kullanmanın yararlı olacağını savunan görüşler ise, iletişime, araştırmaya ve bilgiye ulaşmaya zaman kazandırdığını, gruplararası etkileşimi kolaylaştırdığını ve güçlendirdiğini savunmuşlardır (35).

Hayatın her alanında bulunan ve türlü kolaylıklar sağlayan bilgisayar ve internetin günümüzde önemli olmasının yanı sıra ergenler ve çocuklar üzerinde gerek fiziksel, gerekse psiko-sosyal yönden de olumsuz etkileri de bulunmaktadır (36). Bilgisayar başında fazla uzun süre kalan çocuklar, spor yapmak ve oyun oynamak istemezler.

Ayrıca bu çocuklarda kas ağrıları, eklem ve duruş bozuklukları, parmaklarda sinir hasarı, çıplak gözle bilgisayar ekranına bakmaya bağlı göz sorunları ve kuruluk görülmekte ve bu tür araçlarda radyasyon olduğundan radyasyona uzun süre maruz kalmaktadırlar (37). Psikologlar ise bilgisayar ve internette vakit geçiren ergenlerin diğer akranlarını daha iyi tanıyabileceği, bu süreçte kimlik oluşumuna katkı sağlayacağı, farklı kültürleri keşfetme imkanı bulacakları ve bu doğrultuda bilgisayar ve internetin yararlı olacağı kanaatindelerdir (38).

Araştırmalar, ergenlerin internete yönelme sebepleri arasında, günlük hayatta karşılayamadığı ihtiyaçlarını sanal alemde karşılamaya çalıştıklarını öne sürmüştür (39). Son yıllarda gerçekleştirilen bilimsel ulusal araştırmalarda bilgisayar ve internetin, erken çocukluk döneminde kullanılmasından çok, çocukluk döneminde olması gerektiği kabul görmektedirler. 1990’larda bilgisayar ergenler için tehdit olurken, günümüzde sosyalleşmeye ve bireyselleşmeye katkısından dolayı kullanımı savunulmaktadır (40).

Çocuk ve ergenlerin internet kullanımını etkileyen bir diğer faktör internetin kullanıldığı ortamdır. Ergenlerin bilgisayarın farklı amaçlarda kullanıldığı saptanan internet kafelerde internet kullanmalarından ziyade ailelerinin yanında interneti kontrollü kullanmalarının daha yararlı olacağı uluslararası araştırmalarla kanıtlanmıştır (41).

Avrupa Çevrimiçi Çocuklar Projesi’nde çocukların bilgisayarlarının ortak alanlarda olduğunu söyleyen Türk ailelerinin oranı %24, Avrupa’daki ailelerin oranı ise %67’dir. Ayrıca Türkiye’de çocuklarla yapılan araştırmalarda, ergenlerin yetişkinlerin olmadığı okul ortamında %60, internet kafede ise %51 oranında internet kullandıkları saptanmıştır. Bu durum internet kullanımı konusunda ergenlerde denetimin az olduğunu göstermektedir. Ülkemizde bilgisayar ve internet kullanımında cinsiyet faktörünün etkisi büyüktür. Araştırmalara bakıldığında kadın erkek arasındaki bilgisayar kullanımı süre açısından farklıdır. Günümüzde bu farklılığın azaldığı araştırmalarda gözlemlenmiştir (42).

4.2.2 Bilgisayar tutumu

Bilişsel, duyuşsal ve davranışsal bileşenlerden oluşan tutumlar, olumlu veya olumsuz bir yargı ile ifade edilebilen bir "nesne" olarak tanımlanabilir. Tutumun bilişsel bileşeni, nesneye ilişkin inanç ve bilgi olarak tanımlanırken, duyuşsal bileşeni ise, nesneye yönelik olumsuz veya olumlu duygusal tepkiler olarak tanımlanabilir (43).

Bilgisayar ve teknolojik araçların kullanılmasını etkileyen faktör bilgisayara karşı oluşan tutumdur. Bilgisayar tutumu, kişinin bilgisayara karşı olumlu ya da olumsuz tepki vermesi, duygu ve davranışlara yönelimidir. Bilgisayara yönelik tutumun; bilgisayarı etkin kullanmaya ve bilgisayarla öğrenme eğilimini yansıtmaya ve bilgisayara benzer teknolojileri benimsemeye etkisi vardır (44).

Okuldaki öğrenci sayısındaki artış, eğitimde kaynak yetersizliğine sebep olarak teknolojinin eğitimde kullanılma isteğini doğurmuştur. Teknolojinin hızlı yayılıp hayatımızın her alanını etkilemesi bilgisayarları okullarda zorunlu hale getirmiştir. Öğretim teknolojisinin özel amaçlarımızı gerçekleştirmek, bilmediklerimizi öğrenmek, iletişimi kolaylaştırmak gibi etkileri olduğu gibi, öğretme-öğrenme sürecinin tasarlanmasında kullanılan sistemli bir yaklaşım olarak açıklanabilmektedir (45).

Bilgisayar ve internetin eğitim alanında kullanılması eğitimin kalitesini arttırmaktadır (46). Bilgisayarın okullarda kullanılması için öğrencilerin bilgisayara yönelik tutumlarının ve tutumlar sonucu doğacak sorunların bilinmesi ve buna yönelik çözümlerin üretilmesi gerekmektedir. Eğitim ve öğretimde teknolojinin etkin kullanımı, eğitim kalitesinin yükselmesine ve bunun yanında teknolojiyi bilinçli kullanan nesiller yetiştirilmesine yarar sağlar (47).

Köse ve arkadaşlarının Meslek Yüksekokulunda eğitim alan öğrencilerle yaptığı araştırmada, bilgisayar ile internet sahibi öğrencilerin, bilgisayarı olmayan öğrencilere göre bilgisayara yönelik daha olumlu tutuma sahip oldukları gözlemlenmiştir (48). Bilgisayar destekli eğitimle ilgili yapılan araştırmalarda ise öğrencilerin başarılarının arttığı, kafa karışıklığının olmadığı gibi bilgisayara karşı olumlu tutum gelişmiştir (49). Aktümen ve Kaçar yapmış oldukları çalışmada bilgisayarlı eğitim yöntemini

kullanan öğrencilerin matematik dersinde diğer yöntemi kullanan öğrencilere göre olumlu tutum sergilediklerini ve başarılı olduklarını belirlemişlerdir (45).

4.3 Ebeveyn Ergen İlişkisi

Psiko-sosyal gelişim sürecinde ergenlerin anne babalarıyla kurdukları ilişkiler oldukça önemlidir. Bu tür ilişkilerin, sağlıklı olmadığı durumlarda ergenler, anne ve babalarına sosyal olmayan davranışlar göstermektedirler. Böylelikle anne ve babaların ergenlerle olan ilişkileri kötüye gittikçe ergenlerin duyuşsal ve davranışsal yönde yaşadığı problemlerde artmaktadır (50). Anne ve babalarının ergenlerle kurdukları ilişkilerin kötü olmasının oluşturduğu başka sonuç ise davranışsal boyutta meydana gelmektedir. Bu boyutta oluşan ve en çok karşımıza çıkan duygu belirtisi öfkedir. Kesin yargı olarak ailesinden yeterli ilgiyi göremeyen ergen öfkeli davranışlar gösterir (51). Sonuç olarak psikolojik doyumu ebeveynlerinden sağlayamadıkları için çevrelerinde ki kişilerde aradıkları görülmektedir.

4.3.1 Anne ve baba tutumları, aile ilişkisi

Aile bireyin öğrenme sürecinin ilk başladığı ve kişilik gelişim temellerinin atıldığı yerdir. Ailenin çocukla etkileşimi ile ona kattığı öğrenme yaşantıları, ondaki olumlu sosyal davranış ve değerlerin ilerlemesinde önemli yarar sağlar. Ailenin gelenekleri, inançları, değerleri ve bulunduğu toplumun kültürel yapısı, çocuk yetiştirmede sergilediği tutum üzerinde önemli etkiye sahiptir. Çocuk, aile ortamında tüm aile fertlerinin katılımı ile oluşan dinamik sistem içerisinde büyür, bu ortam içindeki her türlü gelişmeden etkilenir (52).

Ebeveynler tutum ve davranışları ile çocuklarına rehber olmakta, çocuklar ebeveynlerinin davranışlarıyla ayırt edilemeyecek kadar benzer etkileşim kurmaktadır. Çocuğun içindeki gizli gücün farkında olması, kendine güvenmesi, hedefler koyması, çevresi ile sağlıklı iletişim kurarak uyum sağlayan örnek birey olması ailenin görevlerinden bazılarıdır.

Ebeveynlerin çocuğa söylemleriyle davranışları çelişmemiş olmalı, çocuğun gözünde rol model olduklarını bilerek hareket etmelidirler. Çocuğun kendisi ile olumlu bir benlik geliştirmesi için yaptığı davranışları desteklenmeli, başkalarıyla kıyaslamaktan uzak durulmalı, onun kendi içinde bir birey olduğunun farkında olarak yaklaşılmalıdır.

Aileler çocuklarının gelişim dönemlerini, bu dönemlerin önemini bilmeli, çocuklarının tüm gereksinimlerine karşı hassas olmalıdırlar (53). İnsanı herhangi bir olaya ya da bireylere karşı oluşabilen tutumları onun kişiliğini yansıtmaktadır (52).

Ebeveyn tutumları toplumdan topluma değişiklikler göstermektedir. Bu değişikliğin ortaya çıkmasında, toplumun sosyoekonomik durumu, gelenek ve görenekleri etkili olmaktadır. Ülkemizde de bazı anne ve baba tutumlarının fazla göz önüne çıktığı görülmektedir. Ülkemizde görülen anne ve baba tutumlarını konu alan araştırmacılar birbirleriyle farklı sınıflandırmalar yapmışlardır (52).

4.3.1.1. Aşırı Koruyucu Anne Baba Tutumu

Ülkemizde en çok karşımıza çıkan tutumdur. Bu tutumda, genellikle çocuğun görevi olan birçok durumu çevresinde bulunan yetişkinler yaparlar. Anne ve babalar çocuklarını düşünerek onlara kıyamadıkları, onların üzülmelerini, yorulmalarını istemedikleri için çocukların gelişimlerine katkı sağlayacak çok önemli işleri ve görevleri kendileri yapmaktadırlar (52). Navaro, aşırı koruyucu tutum gösteren ebeveynlerin, çocuklarının ne zaman desteğe ihtiyaç duyduğuyla çok fazla ilgilenmeden, çocukların kendi kendisine işlerini yapmasına fırsat sunmadan her türlü gereksinimlerini karşıladıklarını belirtmektedir. Aileler ilgi göstermede o kadar ileriye giderler ki çocukların ihtiyacı olmadığı durumlarda da anne ve babalar çocuklarına yardım etme ihtiyacı duyarlar (54).

Demiriz ve Öğretir; aşırı koruyucu ailelerin, çocuklarının onlardan bağımsız kararlar almalarını istemedikleri, çocuklarının hareketlerini kısıtladıklarını söylemiştir (53). Özyürek ise aşırı korumacı ailelerde yetişen çocukların kendi kendine hareket etmekte zorlandıklarını hatta kendilerinin karar almak istemediğini ve herşeylerini başkalarının yapmasını istediklerini belirtmiştir. Bu çocuklar istekleri olmayınca çocuksu davranışlar göstererek inatlaşıp, ağlamaya başlarlar. Bu tür çocuklarda el yeteneklerinde azalma buna bağlı sakarlıklar ve ilerleyen yaşlarda sinirli kişilik özellikleri gözlenir ve arkadaş ilişkilerinde problem yaşarlar (55).

4.3.1.2 Demokratik Anne Baba Tutumu

Demokratik ebeveyn tutumunda, anne ve babalar çocukların gereksinimlerini karşılarken çocuklarını denetlerler. Bu anne ve babalar, çocuklarını her zaman destekleyen, çocuklarına güven sağlayan, ilgi ve gereksinimlerine özenli tutum gösteren ebeveynlerdir (52).

Demokratik tutum gösteren ebeveynler çocukları ile yakınlık kurar ve onlarla istekli ve sevecen bir şekilde ilgilenirler, onlara daima yanında olduklarını hissettirip yardımcı olurlar, ilişkilerinde onları inciltmeden çocuklarıyla aralarına sınırlar koyar, açık ve onlarla ilgilendiklerini gösteren iletişim kurarlar (56). Aile içinde problemler yaşansada ebeveynler arasındaki uyum, anlayış, sevgi ve saygı sayesinde yaşadıkları problemlerin üstesinden gelirler. Bu tip ailelerde çocukların kendini ifade edip, düşüncelerinde kısıtlama yapmadan bağımsızca dile getirmelerine katkıda bulunulur. Tüm aile bireylerine danışılıp ortak kararlar alınarak aile içinde kurallar oluşturulup, uygulanır. Burada anne ve babaların yapmak istediği çocuğa karşı sorumluluk duygusu oluşturmayı amaçlamaktır (57). Anne ve babaların çocuklarına karşı hoşgörü içinde olduğu, onları desteklediği, onlara kısıtlamalar getirdiği ama onları sıkmadan isteklerini gerçekleştirmelerine izin verdiği, anne-baba tutumları içerisinde en sağlıklı olanıdır (58).

4.3.1.3 Otoriter, Baskıcı Anne Baba Tutumu

Türk Geleneksel aile yaşantısında oldukça rastladığımız aşırı baskıcı bir tutumdur. Bu tutumu gösteren ailelerin çocuklarına olan yaklaşımı katı disiplin olup, bu ailelerde çocukların kişilikleri önem arz etmez. Çocukların fikirleri önemsenmediği için tüm kurallara uyulmak zorunludur. Anne-babaların bu tutumu göstermesinde altta yatan sebep olarak geleneksel aile yapılarını devam ettirmek istemeleridir. Otoriter yaklaşan aile fertlerinin eğitim seviyesi genellikle düşüktür. Ebeveyn olma, çocuklarını yetiştirme sürecinde onlara nasıl yaklaşacağını bilmemekten kaynaklanan ailesinden ne görülüyorsa uygulanan bir tutum söz konusudur (52).

Otoriter anne baba tutumunun yaşandığı ailelerde çocuklar anne ve babalarının isteklerini gönüllü olarak değil kendilerini mecbur hissettikleri, şiddet, ceza gibi unsurlardan korktukları için yapmak zorunda kalırlar. Bunun sonucunda çocukların

ilerleyen yaşlarda öfkeli, şiddete eğilimli ya da silik karakterli bireyler olmaları kaçınılmazdır (59).

4.3.1.4 İlgisiz ve Kayıtsız Anne Baba Tutumu

Bu anne ve babalar genellikle kendi işleri ile uğraşmakta, aralarında bir bütünlük söz konusu olmamakta, çocuklarına kendileri bakmak istemedikleri için kendi başına ya da bakıcısına bırakmaktadırlar. Anne ve baba olarak görevlerinin bilincinde değildir ve çoğunlukla onları ihmal ederler. Anne ve babalık rollerini benimseyememe, eşler arası anlaşmazlıklar, iş ve kişisel yaşamda sorunlar, erken yaşta istemeden çocuk sahibi olma, çocukla sorunlar yaşama, çocuğu reddetme, çocuk yetiştirme hakkında bilgisizlik, ilgisizlik, kayıtsız anne baba tutumuna sebep olan faktörler arasında yer alır (52).

Dursun (2010) ilgisiz, kayıtsız tutum gösteren ailelerin çocuklarının uzun süre çok fazla olumsuz etki altında kalması sonucu benlik ve kişilik gelişimlerinin zarar gördüğünü belirtmiştir. Bu tür aile ortamında büyüyen çocuklar sorunlu davranışlar, bağımlılık, suçluluk, saldırganlık, kendini değersiz hissetme, depresif tutumlar gibi istenmeyen durumlarla karşı karşıya kalabilmektedirler (60).

4.3.1.5. Mükemmeliyetçi Anne Baba Tutumu

Mükemmeliyetçi ebeveyn tutumu, çocukların yaptıklarını çoğunlukla beğenmeyen her zaman daha iyisinin istenilmesini içeren tutumdur. Çocukların mükemmeliyetçi ailede büyümesi, anne ve babalarının onlara karşı yüksek beklenti içinde olması, her şeyi beğenmeyen sürekli söylenen kişilik yapısında olması, bununla birlikte okul yaşantısında da öğretmenlerinin titiz, eleştirel olması çocuklarda da aynı mükemmeliyetçi tutum ve davranışların gelişmesine sebep olur (52).

Mükemmeliyetçi yapıda yaşayan ailede büyüyen çocuklar anne ya da babalarına karşı şartlı sevgi geliştirirler. Ebeveynlerini mutlu ederlerse seviceceklerini düşünürler. Yanlış yapmaktan korktukları için sıkı çalışıp çevresindeki bütün işlerin sorunsuz ve eksiksiz olmasını isterler (61).

4.3.1.6. Tutarsız ve Kararsız Anne Baba Tutumu

Tutarsız ve kararsız tutum gösteren ailelerde ebeveynler arasında fikir ayrılıkları ve sürekli değişen ebeveyn uygulamaları göze çarpmaktadır. Herhangi bir konuda anne veya babadan biri izin verirken diğeri ise tam tersi olarak olumsuz tavır sergileyebilir. (62). Tutarsız ve kararsız tutumu benimseyen ailelerde çocuklarının geleceği hakkında tasarladıkları bir plan olmadığı gibi aralarında fikir alışverişide yok denecek kadar azdır (52).

Anne ya da babaların çocukları hakkında tartışmaları ve bu tartışmayı onların göz önünde yapmaları çocukları anne ve babaları hakkında olumsuz düşüncelere sürükler ve onların davranışlarını olumsuz etkiler. Çocuk anne ve baba arasındaki uyumsuzluğu kullanabilir. Aile ortamındaki tartışmalarda birisi çocuğu desteklerse onun saldırgan, söz dinlemeyen, uyumsuz birine dönüşmesine zemin hazırlanır (63).

4.3.1.7. İzin Verici-Müşamahakar Anne Baba Tutumu

İzin verici anne ve baba tutumu gösteren aileler çocuklarına yönelik hoşgörölü, boş vermiş davranmaktadır. Aile çocuğun nelerle uğraştığını veya yaptığını umursamaz, çocuk genel anlamda tek başına kalır. Bu tutumda olan anne ve babalar çocuklarının geleceğe dair davranışlarını şekillendirmeye, çocuklarını kurallara ve standartlara uydurmaya lüzum görmez, arada bir çocuklarını denetlerler. Bu tutumla büyüyen çocuklar; aşırı bağımsız ve az disiplin anlayışıyla yetişirler (64). Çocuklarıyla ilişkilerinde sıcak ve sevgi dolu olup, çocuklarının kendi aldıkları kararlarda kısıtlamaya gerek duymazlar. Bu tür ailede yaşayan çocuklar, kuralsız oldukları için istedikleri zaman yemek, uyku, televizyon, bilgisayar ve dışarı çıkma gibi durumlarda kendi fikirlerini beyan edip karar verebilirler (59).

Sağlığı koruma ve geliştirme, hemşirenin birincil korumadaki en önemli rolüdür. Okul sağlığı hemşireleri ve pediatri hemşireleri okullarda çocukların sağlığını korumak ve yükseltmek için sağlık taramaları yapacak ve sağlık eğitimi uygulayacak en önemli kişidir. Okullarda sağlık eğitiminin amacı, çocuğun okul öncesi dönemde edindiği olumlu sağlık bilgi, tutum ve davranışlarını desteklemek ya da olumsuz ve yetersiz olanları değiştirmektir. Bu süreçte hemşire problemleri saptayarak ailelerle iletişime

geçip problemin çözümü için çocuk ve aile ile iş birliği yaparak çocuk sağlığının gelişimi açısından aktif rol alan profesyonel bir meslek grubu üyesidir.

5- MATERYAL VE METOD

5.1. Araştırmanın Şekli

Bu çalışma; lise öğrencilerinin bilgisayara yönelik tutumu ile ebeveyn tutumu arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak gerçekleştirildi.

5.2. Araştırma Kapsamında Yanıtlananması Beklenen Soruları

1. Öğrencilerin bilgisayara yönelik tutumlarıyla ebeveyn tutumları arasında ilişki var mıdır?
2. Öğrencilerin bilgisayara yönelik tutumlarıyla sosyodemografik verileri arasında ilişki var mıdır?
3. Öğrencilerin ebeveyn tutumlarıyla sosyodemografik verileri arasında ilişki var mıdır?

5.3. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman

Araştırma İstanbul'un Büyükçekmece ilçesinde bulunan 13 özel ve 10 devlet lisesinde okuyan öğrencilerle gerçekleştirildi. İstanbul Medipol Üniversitesi Etik Kurulu'ndan ve İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alındıktan sonra uygulandı. Veriler 2019 Aralık-2020 Mart ayları arasında toplandı. Araştırma zaman dağılımı Tablo 5.3.1.'de verildi.

Tablo 5.3.1. Araştırma Zaman Dağılımı

Literatür tarama	Eylül 2019- Haziran 2020
Araştırma önerisi sunumu	Ocak 2021
İzinlerin alınması	Kasım – Aralık 2018
Veri toplama	Aralık 2019-Mart 2020
Verilerin analizi	Mart-Haziran 2020
Tez yazım	Nisan-Aralık 2020

5.4. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini; Büyükçekmece ilçesindeki 13 özel ve 10 devlet liselerinde okuyan öğrenciler, örneklemi ise bu okullarda okuyan ve araştırmaya katılmaya gönüllü 2535 öğrenci oluşturdu. Araştırma kapsamında 3500 öğrenci dahil edilmiştir. 465 öğrencinin verileri eksik doldurması nedeni ile örneklem dışı bırakılmıştır. Formların geri dönüşüm oranı %72 idi. Örneklem büyüklüğü hesaplanarak %99 belirlenen orandan (527) daha fazlasına ulaşıldı.

5.5. Veri Toplama Tekniği

Araştırmacı tarafından araştırmaya katılmaya gönüllü öğrencilere “Tanıtıcı Bilgiler Formu”, “Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği” ve “Anne Baba Tutum Ölçeği” (Ek 1) kullanılarak anket yöntemi ile veriler toplandı.

5.6. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak “Tanıtıcı Bilgi Formu”, “Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği (BYT)” ve “Anne-Baba Tutum Ölçeği” kullanıldı.

Tanıtıcı Bilgiler Formu; Formda öğrencilerin okul türü, sınıf, cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, ekonomik durum, anne-baba yaşı, anne-baba eğitim durumu, anne-baba mesleğine yönelik toplam 10 soru bulunmaktadır.

Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği (BYT); Ölçeği Knezek, Christensen ve Miyashita (1998) “bilgisayar tutum anketi” (computer attitude questionnaire -CAQ) olarak hazırlamışlardır. Teo (2008) bu ölçeğin kısaltılmış versiyonu oluşturmuştur. Demir Yurdağül tarafından 2014 yılında Türkçeye uyarlanmıştır. Ortaokul ve lise öğrencilerinin bilgisayara yönelik tutumlarını ölçmek için uygulanan 20 maddeden oluşan ölçekte; bilgisayardan hoşlanma, önemi ve kaygısı olmak üzere üç parametere yer alır (Ek 1). Bilgisayara yönelik tutum ölçeğinin kendisi toplamda yirmi maddeden oluşan üç aşamadan oluşmaktadır. Bilgisayardan hoşlanma ve önem altı maddeden ve bilgisayar kaygısı ise sekiz maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin 2, 6, 14, 15, 16, 17, 18. ve 19. maddeleri terstir. Orijinal ölçeğin toplamda ve faktörlere göre Cronbach alfa güvenirlik katsayıları hesaplandığında bu katsayının 0,73 ile 0,86 arasında yer aldığı bulunmuştur. Ölçek 5’li likert tipinde geliştirilmiş ve maddeler 5 puan (Kesinlikle Katılıyorum), 4 puan (Katılıyorum), 3 puan (Fikrim Yok), 2 puan (Katılmıyorum), 1 puan (Kesinlikle Katılmıyorum) arasında numaralandırılmıştır. Ölçekten en fazla 100, en az 20 puan alınabilir. Ölçekten alınan yüksek puan bilgisayara yönelik yüksek olumlu tutum anlamına gelmektedir. Yurdağül tarafından 5 Ekim 2018 tarihinde ölçek kullanım izni verilmiştir (Ek 2). Araştırmamızda Öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği (BYT) Cronbah Alpha değeri 0,85, Bilgisayardan hoşlanma alt boyutu Cronbah Alpha değeri (0,61), Bilgisayarın önemi alt boyutu Cronbah Alpha değeri (0,77), Bilgisayar kaygısı alt boyutu Cronbah Alpha değeri 0,80 bulundu.

Anne-Baba Tutum Ölçeği (ABTÖ); Lamborn ve arkadaşları tarafından 1991 yılında çocukların anne ve babasından algıladıkları tutumunu ölçmek amacıyla geliştirilmiştir (Ek 2). Ölçek kabul/ilgi, kontrol/denetleme ve psikolojik özerklik olmak üzere üç boyuttan oluşmaktadır. Kabul/ilgi boyutu 9, kontrol/denetleme boyutu 8 ve psikolojik özerklik boyutu 9 parametreyle ölçülmektedir. Birinci ve üçüncü boyuttaki maddeler 4 dereceli Likert-tipi ölçek üzerinde, ikinci boyuttaki maddelerin ilk ikisi 7 dereceli, diğer maddeler ise 3 dereceli Likert-tipi ölçek üzerinde değerlendirilmektedir. Araştırma Ayşen Yılmaz Güre tarafından 2000 yılında Türkçeye uyarlanmıştır. Araştırmanın Türkçe geçerlik güvenirlik çalışmasında ABTÖ’nün güvenirlik çalışması ilköğretim, lise ve üniversite öğrencileri üzerinde toplam 360 derece ölçek iki kez kullanılarak 15 gün ara ile yapılmıştır. Lise öğrencileri için güvenirlik

katsayıları ve içtutarlık katsayıları sırasıyla; kabul/ilgi alt ölçeği için 82 ve 75, kontrol/denetleme alt ölçeği için 88 ve 69, psikolojik özerklik alt ölçeği için 76 ve 66 olarak bulunmuştur. Yılmaz Güre tarafından 24 Ekim 2018 tarihinde ölçek kullanım izni verilmiştir (Ek 2). Araştırmamızda “Anne-Baba Tutum Ölçeği” Cronbah Alpha değeri 0,64, Kabul / ilgi alt boyutu Cronbah Alpha değeri 0,63, Psikolojik Özerklik alt boyutu Cronbah Alpha değeri 0,72, Denetleme alt boyutu Cronbah Alpha değeri 0,67 bulundu.

5.7. Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırmada elde edilen veriler lisanslı SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 programı kullanılarak analiz edildi. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanıldı.

İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında mann whitney u testi, ikiden fazla bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında kruskal waillies testi kullanılmıştır. Anova testi sonrasında farklılıkları belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analizi olarak whitney u testi kullanıldı.

5.8. Araştırmanın Sınırlılıkları

İstanbul’da bulunan Büyükçekmece ilçesindeki özel liseler ve devlet liselerinde çalışmaya gönüllü 2535 öğrenci ile sınırlı olup, veriler kişisel bilgiye dayalıdır.

5.9. Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın yapılabilmesi için; İstanbul Medipol Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu’ndan etik kurul onayı ile İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden gerekli kurum izni (EK2) alındı. Veri toplamaya başlamadan önce araştırmaya katılanlara araştırma hakkında bilgi verilerek “Gönüllü Oluru” ve “Gönüllülük” ilkesine, araştırmaya katılıp katılmama konusunda özgür oldukları belirtilerek “Özerkliğe Saygı” ilkesine, araştırmaya katılan öğrencilerin bilgilerinin

gizli tutulacağı belirtilerek “Gizlilik ve Gizliliğin Korunması” ilkesine bağlı kalarak araştırmaya katılanların kimlik bilgileri kullanılmadan araştırma yürütüldü.

5.10. Çalışmada Kullanılan Mevcut Olanaklar

Araştırmacının çalıştığı ve araştırma yapılan özel ve devlet liselerinin yönetici ve çalışanları tarafından araştırmanın uygulanması ve verilerin toplanması basamağında olanak sağlandı. Fakat araştırma için herhangi bir kurum veya kuruluştan maddi yönden destek alınmamış olup, bütün maddi giderler araştırmacı tarafından karşılandı.

6-BULGULAR

Lise öğrencilerinin bilgisayara yönelik tutumu ile ebeveyn tutumu arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak planlanan bu çalışma bulguları 5 bölümde ele alındı.

6.1. Tanıtıcı Bilgiler Bölümü

6.2. Lise Öğrencilerinin Anne Baba Tutumu ve Bilgisaya Yönelik Tutumuna İlişkin Puan Ortalamaları Bölümü

6.3. Lise Öğrencilerinin Tanımlayıcı Özellikleri ile Anne Baba Tutumu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması Bölümü

6.4. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özellikleri ile Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması Bölümü

6.5. Lise Öğrencilerinin Anne Baba Tutum Ölçeği Puan Ortalamaları ile Bilgisayara Yönelik Tutum Puanlarının Karşılaştırılması Bölümü

6.1. Tanıtıcı Bilgiler Bölümü

Bu bölümde, araştırmaya katılan lise öğrencilerinin tanımlayıcı özelliklerine yer verildi (Tablo 6.1.1).

Tablo 6.1.1. Öğrencilerinin Tanımlayıcı Özelliklerinin Dağılımı (N=2535)

	Grup	n	%
Okul Türü	Devlet	1513	59,7
	Özel	1022	40,3
Sınıf	9	665	26,2
	10	729	28,8
	11	614	24,2
	12	527	20,8
Cinsiyet	Erkek	1223	48,2
	Kız	1312	51,8
Yaş	13-14	446	17,6
	15-16	1363	53,8
	17-18	704	27,8
	18'den büyük	22	0,9
Kardeş Sayısı	Yok	341	13,5
	Bir	1145	45,2
	2-3	830	32,7
	4-5	172	6,8
	5 üstü	47	1,9
Ekonomik Durum	İyi	788	31,1
	Orta	1672	66,0
	Kötü	75	3,0
Anne Yaşı	27-35	194	7,7
	36-44	1561	61,6
	45-53	731	28,8
	54 ve üzeri	49	1,9
Baba Yaşı	27-35	23	0,9
	36-44	1006	39,7
	45-53	1250	49,3
	54 ve üzeri	256	10,1
Anne Eğitim Düzeyi	Okur-yazar değil	47	1,9
	Okur-yazar	55	2,2
	İlkokul mezunu	478	18,9
	Ortaokul mezunu	478	18,9
	Lise ve dengi mezunu	849	33,5
	Yüksekokul mezunu	628	24,8
Baba Eğitim Düzeyi	Okur-yazar değil	10	0,4
	Okur-yazar	21	0,8
	İlkokul mezunu	347	13,7
	Ortaokul mezunu	459	18,1
	Lise ve dengi mezunu	903	35,6
	Yüksekokul mezunu	795	31,4
Babanın Mesleği	Özel sektör	1065	42,0
	Devlet memuru	250	9,9
	Serbest meslek	783	30,9
	Diğer (Partime, çalışmıyor vb.)	437	17,2
Annenin Mesleği	Özel sektör	458	18,1
	Devlet memuru	193	7,6
	Serbest meslek	261	10,3
	Diğer (Ev hanımı vb.)	1623	64,0

Örneklem grubunda yer alan öğrencilerin %59,7'sinin devlet okulunda eğitim gördüğü, %28,8'inin 10. sınıf öğrencisi, %51,8'ini kız, %53,8'inin 15-16 yaş aralığında, %45,2'sinin bir kardeş sahibi, %66'sının ekonomik durumunun orta düzede olduğu saptandı.

Çalışmaya katılan lise öğrencilerinin %61,6'sının annesinin 36-44, %49,3'ünün babasının ise 45-53 yaş aralığında olduğu tespit edildi. Ebeveynlerin eğitim durumları incelendiğinde annelerin %33,5'inin babaların ise 35,6'sının lise ve dengi okul mezunu olduğu, babaların %42'sinin, annelerin ise %18,1'inin özel sektörde çalıştığı bulgulandı.

6.2. Lise Öğrencilerinin Anne Baba Tutumu ve Bilgisaya Yönelik Tutumuna İlişkin Puan Ortalamaları Bölümü

Bu bölümde, lise öğrencilerinin anne baba tutumu ve bilgisayara yönelik tutumuna ilişkin puan ortalamalarına yer verildi (Tablo 6.2.1).

Tablo 6.2.1. Lise Öğrencilerinin Anne Baba Tutumu ve Bilgisayara Yönelik Tutumuna İlişkin Puan Ortalamaları (N=2535)

		Ort±SS	Min.	Max.
ABTÖ	Kabul/ İlgi Boyutu	27,63±4,13	9,00	36,00
	Psikolojik Özerklik	24,78±5,13	9,00	36,00
	Denetleme Boyutu	24,23±5,26	8,00	32,00
ÖBYT	Bilgisayardan Hoşlanma	19,64 ±4 ,49	6,00	30,00
	Bilgisayarın Önemi	20,28 ±5,18	6,00	73,00
	Bilgisayar Kaygısı	30,25 ± 6,20	8,00	40,00
	Toplam	70,17 ±12,76	21,00	135,00

Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin anne-baba tutumu Kabul/ İlgi Boyutu puan ortalaması 27,63±4,13, Psikolojik Özerklik puan ortalaması 24,78±5,13, Denetleme Boyutu puan ortalaması 24,23±5,26 bulundu. Öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği toplam puan ortalaması ise 70,17±12,76 bulundu. Bilgisayardan Hoşlanma alt boyut puan ortalaması 19,64±4,49, Bilgisayarın Önemi puan ortalaması 20,28±5,18, Bilgisayar Kaygısı puan ortalaması ise 30,25±6,20 tespit edildi.

6.3. Lise Öğrencilerinin Tanımlayıcı Özellikleri ile Anne Baba Tutumu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması Bölümü

Bu bölümde lise öğrencilerinin tanımlayıcı özellikleri ile anne baba tutumu puan ortalamalarının karşılaştırılmasına yönelik bulgulara yer verildi (Tablo 6.3.1).

Tablo 6.3.1. Lise Öğrencilerinin Tanımlayıcı Özellikleri ile Anne Baba Tutum Puanlarının Karşılaştırılması(N=2535)

		Kabul/ İlgi Boyutu	Psikolojik Özerklik	Denetleme Boyutu
		Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
Okul Türü	Devlet	27,49±4,12	24,60±5,2	24,89±5,21
	Özel	27,85±4,14	25,05±5,0	23,25±5,19
	Z	-2,052	-1,914	-7,938
	P	0,040	0,056	0,000
Sınıf	9	28,26±3,86 ^{a,c,d}	24,33±5,04 ^{a<c,d}	25,85±4,91 ^{a>b>c,d}
	10	27,86±4,05 ^{b>d}	24,44±5,36 ^{b<c,d}	24,49±5,03 ^{a>b>c,d}
	11	27,34±4,05	25,22±4,92	22,97±5,21 ^{a>b>c,d}
	12	26,88±4,51	25,29±5,07	23,28±5,50
	χ^2	38,513	16,597	119,055
	P	0,000	0,001	0,000
Cinsiyet	Erkek	27,40±4,04	24,26±5,14	22,53±5,39
	Kız	27,85±4,20	25,26±5,07	25,81±4,62
	Z	-3,772	-4,942	-15,382
	P	0,000	0,000	0,000
Yaş	13-14	28,37±3,94 ^{a,b>c}	24,64±5,09	26,09±4,86 ^{a>b>c>d}
	15-16	27,81±3,94	24,67±5,12	24,35±4,99
	17-18	26,87±4,46	25,04±5,20	22,97±5,57
	18'den büyük	26,59±4,70	26,23±3,35	19,00±5,59
	χ^2	42,193	4,519	112,350
	P	0,000	0,211	0,000
Kardeş Sayısı	Yok	28,39±3,80 ^{a,b>c,d,e}	25,95±5,10 ^{a,b>c,d,e}	23,54±5,05 ^{a,b>c>d}
	Bir	28,08±3,94	25,22±5,00	23,81±5,29
	2-3	27,10±4,25	24,08±5,13	24,83±5,11
	4-5	26,43±4,13	23,21±5,29	25,32±5,38
	5 üstü	25,09±5,64	23,72±4,77	24,74±6,66
	χ^2	61,025	60,566	36,256
	P	0,000	0,000	0,000
Ekonomik Durum	İyi	28,29±3,98 ^{a>b,c}	25,47±4,88 ^{a>b,c}	23,47±5,26 ^{a>b}
	Orta	27,39±4,14	24,58±5,12	24,60±5,20
	Kötü	26,27±4,67	22,04±6,39	23,81±5,77
	χ^2	33,460	29,207	25,833
	P	0,000	0,000	0,000
Anne Yaşı	27-35	27,58±4,19	23,74±5,07 ^{a,b<c,d}	25,65±5,32 ^{a,b>c}
	36-44	27,70±4,08	24,58±5,09	24,45±5,18
	45-53	27,61±4,16	25,39±5,25	23,37±5,26
	54 ve üzeri	26,12±4,82	26,24±3,49	24,33±5,89
	χ^2	4,459	25,881	39,715
	P	0,216	0,000	0,000

Z: Mann Whitney U, χ^2 : Kruskal Wallie

Tablo 6.3.1 Lise Öğrencilerinin Tanımlayıcı Özellikleri ile Anne Baba Tutum Puanlarının Karşılaştırılması (Devam Tablosu) (N=2535)

		Kabul/ İlgili Boyutu	Psikolojik Özerklik	Denetleme Boyutu
	Gruplar	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
Baba Yaşı	27-35	27,04±5,26	23,61±4,30	25,91±7,54
	36-44	27,78±4,01	24,39±5,11 ^{b<d}	24,87±5,16 ^{b<c,d}
	45-53	27,60±4,16	24,94±5,16	23,89±5,22
	54 ve üzeri	27,28±4,36	25,64±5,01	23,20±5,35
	χ^2	2,449	16,387	36,157
	P	0,485	0,001	0,000
Anne Eğitim Düzeyi	Okur-yazar değil	24,40±5,06	23,32±4,64	25,68±5,73
	Okur-yazar	26,58±3,80	23,24±5,07	25,82±4,45
	İlkokul mezunu	26,64±4,26	23,65±5,05	25,58±5,09
	Ortaokul mezunu	27,15±4,10	23,73±5,15	24,65±5,39
	Lise ve dengi mezunu	28,01±4,05	25,28±5,04	23,86±5,20
	Yüksekokul mezunu	28,59±3,76	26,01±4,96	23,13±5,12
	χ^2	100,376	97,069	82,402
	P	0,000	0,000	0,000
Baba Eğitim Düzeyi	Okur-yazar değil	25,30±6,96	26,10±7,31	20,10±8,08
	Okur-yazar	27,10±4,88	24,43±4,66	24,62±6,00
	İlkokul mezunu	26,18±4,61	23,44±5,10	25,41±5,20
	Ortaokul mezunu	27,03±3,81	23,73±5,01	25,20±5,12
	Lise ve dengi mezunu	27,95±4,02	24,73±5,03	24,28±5,20
	Yüksekokul mezunu	28,30±3,94	26,03±5,02	23,13±5,16
	χ^2	78,262	95,453	76,337
	P	0,000	0,000	0,000
Babanın Mesleği	Özel sektör	27,98±3,96	25,12±5,01	23,75±5,18
	Devlet memuru	28,12±3,99	24,98±5,34	24,18±5,24
	Serbest meslek	27,38±4,12	24,45±5,08	24,64±5,15
	Diğer (Partime, çalışmıyor vb.)	26,95±4,51	24,41±5,32	24,68±5,61
	χ^2	22,763	11,328	20,001
	P	0,000	0,010	0,000
Annenin Mesleği	Özel sektör	27,90±4,32	25,23±5,11	23,64±5,18
	Devlet memuru	28,26±3,89	25,62±5,28	23,72±4,99
	Serbest meslek	27,62±4,23	24,42±5,25	24,00±5,64
	Diğer (Ev hanımı vb.)	27,49±4,08	24,61±5,08	24,49±5,24
	χ^2	10,898	12,297	12,951
	P	0,012	0,006	0,005

Z: Mann Whitney U, χ^2 : Kruskal Wallies

Araştırmaya katılan öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği **Kabul İlgil Alt Boyutu** ile okul türü, sınıf, cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, ekonomik durum, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, baba mesleği, anne mesleği arasında istatistiksel anlamlı farklılık ($p<0,05$) saptandı.

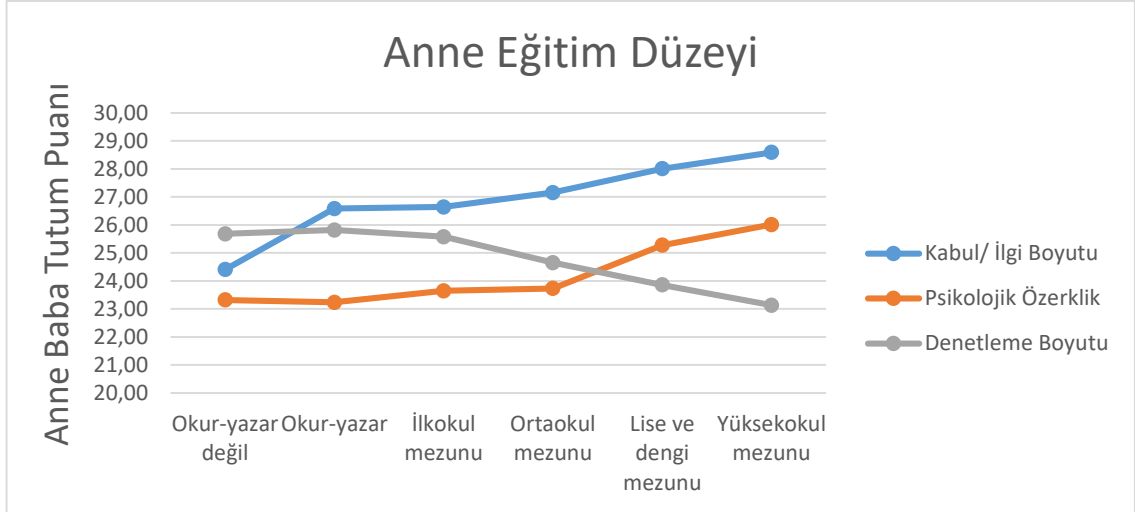
Özel okulda okuyan öğrencilerin anne baba tutumları için Kabul/ İlgil Alt Boyutu ($27,85\pm4,14$), devlet okulunda okuyan öğrencilerden anlamlı yüksekti.

9. sınıflarda okuyan öğrencilerin puanları ($28,26\pm3,86$) diğer tüm gruplardan yüksek bulundu. Öğrencilerin cinsiyetine göre anne baba tutum puan ortalamaları incelendiğinde kız öğrencilerin Kabul/ İlgil Boyutu puan ortalamalarının erkek öğrencilerden anlamlı yüksek olduğu ($27,85\pm4,20$) belirlendi. Araştırmaya katılan öğrencilerin 13-14 yaş grubu puan ortalaması ($28,37\pm3,94$) diğer yaş gruplarının puan ortalamalarından yüksek bulundu. Kardeşi olmayan öğrencilerin puan ortalamaları ($28,39\pm3,80$) diğer kardeşi olan tüm gruplardan, ekonomik durumu iyi olanların puan ortalamaları ($28,29\pm3,98$) ekonomik durumu orta ve kötü olanlardan anlamlı yüksek tespit edildi. Anne eğitim düzeyi yüksek okul olanların puan ortalaması ($28,59\pm3,76$) diğer eğitim gruplarına göre, baba eğitim düzeyi yüksek okul olanların puan ortalaması ($28,30\pm3,94$) diğer gruplara göre, baba mesleği devlet memuru olanların puan ortalaması ($28,12\pm3,99$) diğer meslek gruplarına göre, anne mesleği devlet memuru olanların da puan ortalaması ($28,26\pm3,89$) ise diğer meslek gruplarına göre yüksek saptandı.

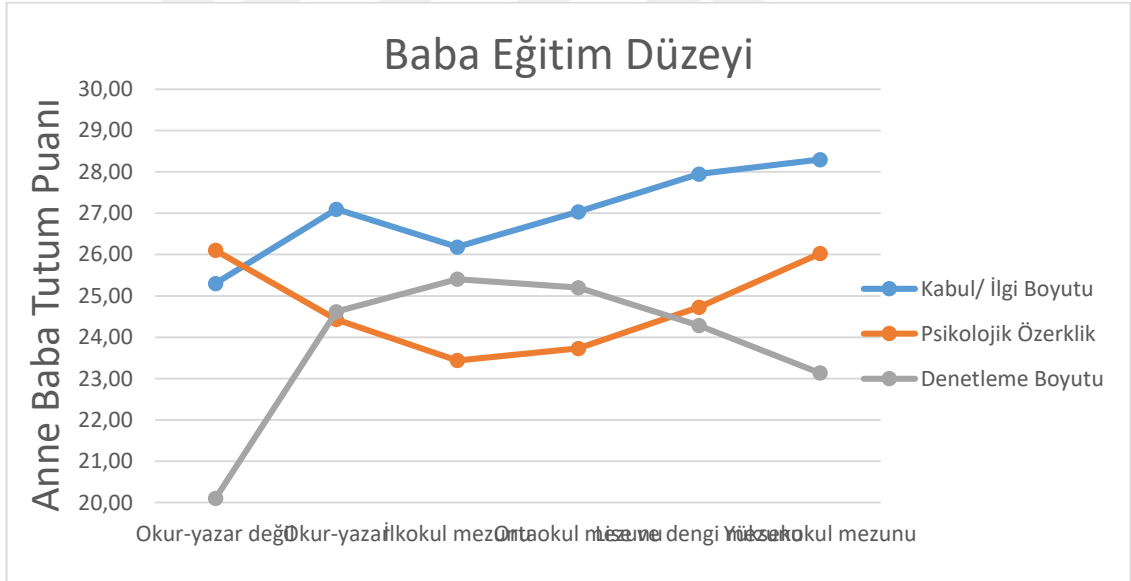
Araştırmaya katılan öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği **Psikolojik Özerklik Alt Boyutu** ile sınıf, cinsiyet, kardeş sayısı, ekonomik durum, anne yaşı, baba yaşı, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, baba mesleği ve anne mesleği arasında istatistiksel anlamlı farklılık ($p<0,05$) bulgulandı. Psikolojik Özerlik Alt boyut puanları incelendiğinde 12. sınıflarda ki öğrencilerin puan ortalaması ($25,29\pm5,07$) diğer sınıflardan, kızların puan ortalaması ($25,26\pm5,07$) erkek öğrencilerden, kardeşi olmayan öğrencilerin puan ortalaması ($25,95\pm5,10$) diğer gruplardan, ekonomik durumu yüksek olanların puan ortalaması ($25,47\pm4,88$) diğer gruplardan, annesi 54 yaş ve üzerinde olanların puan ortalaması ($26,24\pm3,49$) diğer yaş gruplarından anlamlı yüksek saptandı. Baba yaşı 45-55 olanların puan ortalaması ($24,94\pm5,16$) diğer yaş gruplarına göre, Anne eğitim düzeyi yüksek okul olanların puan ortalaması

(26,01±4,96) diğer eğitim düzeylerine göre, baba eğitim düzeyi okur-yazar olmayanların puan ortalaması (26,10±7,31) diğer eğitim düzeylerine göre, baba mesleği özel sektör olanların puan ortalaması (25,12±5,01) diğer meslek gruplarına göre, anne mesleği devlet memuru olanların puan ortalaması (25,62±5,28) ise diğer meslek grublarına göre yüksekti.

Araştırmaya katılan öğrencilerin Anne baba tutum ölçeği **Denetleme Durumu Alt Boyutu** ile okul türü, sınıf, cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, ekonomik durum, anne yaşı, baba yaşı, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, baba mesleği, anne mesleği arasında istatistiksel anlamlı farklılık ($p<0,05$) bulgulandı. Devlet okulunda okuyan öğrencilerin puan ortalaması (24,89±5,21) özel okulda okuyanlardan, 9. sınıfta okuyan öğrencilerin puan ortalaması (25,85±4,91) diğer sınıflardan, kız öğrencilerin puan ortalaması (25,81±4,62) erkek öğrencilerden, 13-14 yaş arasında olanların puan ortalaması (26,09±4,86) diğer tüm yaş gruplarından, kardeş sayısı 4-5 olanlarının puan ortalaması (25,32±5,38) diğer gruplardan, ekonomik durumu orta olanların puan ortalaması (24,60±5,20) ekonomik durumu iyi ve kötü olanlardan, yüksek bulundu. Annesi 27- 35 yaş arasında olanların puan ortalaması (25,65±5,32) diğer yaş aralıklarına göre, baba yaşı 27-36 arasında olanların puan ortalaması (25,91±7,54) diğer yaş gruplarına göre, anne eğitim düzeyi okur- yazar olanlarının puan ortalaması (25,82±4,45) diğer eğitim düzeylerine göre, baba eğitimi düzeyi ilkokul mezunu olanların puan ortalaması (25,41±5,20) diğer eğitim gruplarına göre, baba mesleği diğer grubunda yer alanların puan ortalaması (24,68±5,61) gruptaki başka mesleklere göre, anne mesleği diğer seçeneği olanların puan ortalaması (24,49±5,24) başka meslek gruplarına göre yüksek saptandı.

Şekil 1. Anne eğitim düzeyine göre anne baba tutum puanlarının değişimi

Şekil 2. Baba eğitim düzeyine göre anne baba tutum puanlarının değişimi

6.4. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özellikleri ile Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması Bölümü

Bu bölümde öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri ile bilgisayara yönelik tutumlarının karşılaştırılmasına yönelik bulgular belirtildi (Tablo 6.4.1).

Tablo 6.4.1. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özellikleri ile Bilgisayara Yönelik Tutumu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N=2535)

		ÖBYT Ort±SS	Hoşlanma Ort±SS	Önem Ort±SS	Kaygı Ort±SS
Okul Türü	Devlet	70,09±12,51	19,59±4,46	20,42±5,16	30,08±6,04
	Özel	70,29±13,14	19,71±4,54	20,08±5,20	30,51±6,42
	Z	-0,598	-0,644	-1,472	-2,475
	P	0,550	0,519	0,141	0,013
Sınıf	9	69,78±13,20	19,78±4,56	20,17±5,26	29,83±6,23 ^{a<c}
	10	70,51±12,69	19,89±4,37	20,41±4,95	30,21±6,32
	11	70,43±12,58	19,36±4,52	20,37±5,00	30,69±6,27
	12	69,90±12,53	19,43±4,50	20,13±5,57	30,33±5,88
		2,444	7,046	2,510	7,921
		0,486	0,070	0,473	0,048
Cinsiyet	Erkek	73,28±13,83	21,00±4,54	21,33±5,53	30,95±6,67
	Kız	67,27±10,91	18,37±4,04	19,31±4,62	29,60±5,65
	Z	-12,834	-15,403	-10,750	-6,997
	P	0,000	0,000	0,000	0,000
Yaş	13-14	70,16±13,43	19,75±4,64	20,26±5,18	30,15±6,32
	15-16	70,48±12,52	19,75±4,39	20,38±4,91	30,34±6,24
	17-18	69,75±12,68	19,40±4,55	20,18±5,58	30,16±6,06
	18'den büyük	65,05±15,66	17,82±4,99	17,55±6,99	29,68±5,89
	χ^2	6,434	7,170	4,801	1,400
	P	0,092	0,067	0,187	0,705
Kardeş Sayısı	Yok	71,94±12,91 ^{a,b>c,d,e}	20,08±4,38 ^{a>d}	20,34±5,20	31,52±6,17 ^{a,b>c,d,e}
	Bir	70,97±13,02	19,79±4,59	20,51±4,94 ^{b>d}	30,67±6,28
	2-3	69,32±12,38	19,46±4,39	20,17±5,48	29,69±5,98
	4-5	66,97±12,02	18,84±4,55	19,44±5,31	28,69±6,01
	5 üstü	64,57±10,35	18,83±3,65	19,43±4,31	26,32±5,52
	χ^2	46,772	13,352	10,346	68,723
	P	0,000	0,010	0,035	0,000
Ekonomik Durum	İyi	70,91±12,83	19,68±4,46	20,22±5,00 ^{a,b<c}	31,01±6,11 ^{a,b>c}
	Orta	69,80±12,67	19,60±4,51	20,23±5,21	29,97±6,09
	Kötü	70,71±13,84	20,24±4,21	22,01±5,94	28,45±8,32
	χ^2	4,542	2,009	8,501	17,657
	P	0,103	0,366	0,014	0,000
Anne Yaşı	27-35	69,22±12,94	19,57±4,39	20,53±5,33	29,12±5,90 ^{a<c,d}
	36-44	70,09±12,91	19,57±4,51	20,33±5,25	30,19±6,27
	45-53	70,41±12,45	19,76±4,47	20,08±5,00	30,56±6,11
	54 ve üzeri	72,98±11,82	20,22±4,30	20,76±4,82	32,00±5,61
	χ^2	4,931	1,522	2,415	16,925
	P	0,177	0,677	0,491	0,001

Z: Mann Whitney U, χ^2 : Kruskal Wallies

Tablo 6.4.1. Lise Öğrencilerinin Tanımlayıcı Özelliklerine Göre Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması (Devam Tablosu) (N=2535)

		ÖBYT Ort±SS	Hoşlanma Ort±SS	Önem Ort±SS	Kaygı Ort±SS
Baba Yaşı	27-35	68,61±16,09	19,09±4,79	20,22±6,83	29,30±6,90
	36-44	69,43±13,02	19,31±4,59 ^{b<c}	20,18±5,41	29,94±6,12
	45-53	70,63±12,62	19,84±4,37	20,33±5,02	30,46±6,29
	54 ve üzeri	70,96±12,04	20,00±4,60	20,43±4,84	30,54±5,97
	χ^2	6,950	10,045	1,129	6,394
	P	0,074	0,018	0,770	0,094
Anne Eğitim Düzeyi	Okur-yazar değil	64,49±10,85	18,26±4,20	19,21±5,83	27,02±5,76
	Okur-yazar	66,69±11,77	18,67±3,97	19,58±5,60	28,44±5,28
	İlkokul mezunu	68,93±13,02	19,41±4,59	20,40±5,68	29,12±5,93
	Ortaokul mezunu	68,35±11,74	19,35±4,20	19,86±5,00	29,14±6,03
	Lise ve dengi mezunu	70,63±12,75	19,75±4,49	20,19±5,11	30,69±6,23
	Yüksekokul mezunu	72,62±13,07	20,08±4,64	20,77±4,86	31,77±6,16
	χ^2	66,667	17,530	12,907	114,889
	P	0,000	0,004	0,024	0,000
Baba Eğitim Düzeyi	Okur-yazar değil	62,00±16,53	17,00±4,55	17,10±7,36	27,90±9,60
	Okur-yazar	70,86±13,15	19,19±3,56	21,19±6,36	30,48±5,09
	İlkokul mezunu	68,38±13,32	19,22±4,63	20,14±6,23	29,02±5,93
	Ortaokul mezunu	68,96±12,69	19,52±4,49	19,70±5,25	29,74±6,14
	Lise ve dengi mezunu	69,78±12,03	19,50±4,37	20,33±4,82	29,95±6,05
	Yüksekokul mezunu	72,18±13,06	20,09±4,54	20,64±4,92	31,46±6,31
	χ^2	40,137	14,976	13,355	63,191
	P	0,000	0,010	0,020	0,000
Babanın Mesleği	Özel sektör	71,08±13,05 ^{a>c}	19,83±4,50	20,59±5,25 ^{a>c}	30,65±6,41 ^{a>c,d}
	Devlet memuru	70,78±12,57	19,55±4,66	20,10±5,09	31,14±5,62
	Serbest meslek	69,11±12,37	19,39±4,43	19,88±5,09	29,84±5,96
	Diğer (Partime, çalışmıyor vb.)	69,51±12,71	19,66±4,45	20,34±5,17	29,51±6,29
	χ^2	14,307	3,959	8,699	22,680
	P	0,003	0,266	0,034	0,000
Annenin Mesleği	Özel sektör	71,34±12,37 ^{a>d}	19,66±4,60	20,82±4,98 ^{a>d}	30,86±6,13
	Devlet memuru	71,73±12,75	19,83±4,74	20,48±4,82	31,42±6,11 ^{b>d}
	Serbest meslek	69,81±12,58	19,85±4,46	20,19±5,22	29,76±6,21
	Diğer (Ev hanımı vb.)	69,72±12,88	19,58±4,43	20,12±5,26	30,02±6,20
	χ^2	11,160	1,857	9,162	18,088
	P	0,011	0,603	0,027	0,000

Z: Mann Whitney U, χ^2 : Kruskal Wallies

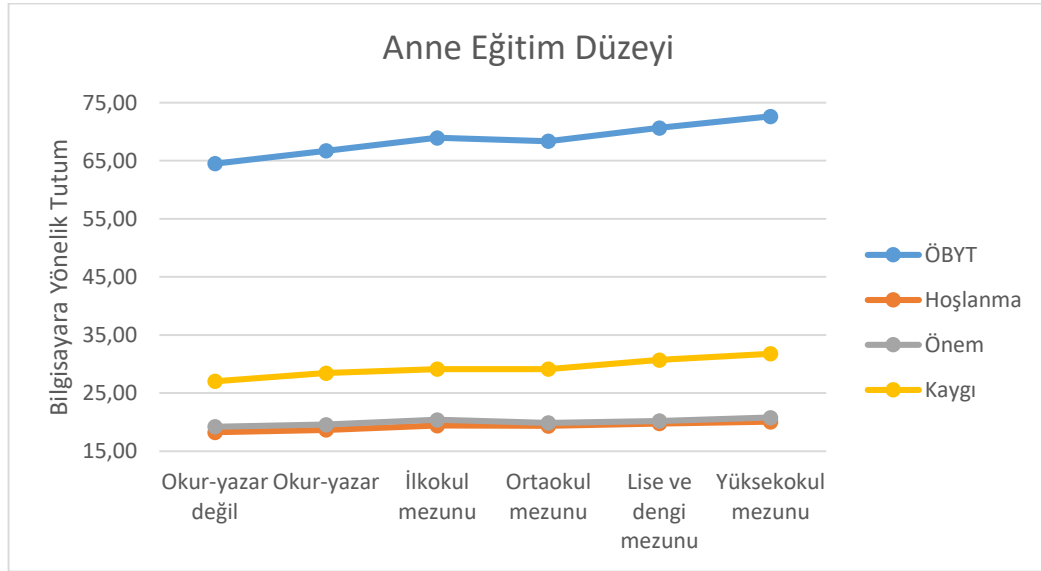
Araştırmaya katılan öğrencilerin **Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği toplam puanları** ile cinsiyet ve kardeş sayısı, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, baba mesleği ve anne mesleği arasında istatistiksel anlamlı farklılık ($p<0,05$) belirlendi. Erkek öğrencilerin ölçek toplam puan ortalaması ($73,28\pm13,83$) kızlara göre daha yüksekti. Kardeşi olmayan öğrencilerin puan ortalaması da ($71,94\pm12,91$) kardeşi olan tüm öğrencilerden yüksek saptandı. Anne eğitim düzeyi yüksekokul olanların puan ortalaması ($72,62\pm13,07$) diğer eğitim düzeylerine göre, baba eğitim düzeyi yüksekokul mezunu olanların puan ortalaması ($72,18\pm13,06$) diğer eğitim düzeylerine göre, babanın mesleği özel sektör olanların puan ortalaması ($71,08\pm13,05$) diğer mesleklere göre, anne mesleği devlet memuru olanların puan ortalaması ($71,73\pm12,75$) ise diğer meslek gruplarına göre anlamlı olarak yüksek bulundu.

Araştırmaya katılan öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği Hoşlanma Alt Boyutu ile cinsiyet, kardeş sayısı, baba yaşı, anne eğitim düzeyi ve baba eğitim düzeyi arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı idi ($p<0,05$). Erkek öğrencilerin puan ortalaması ($21,00\pm4,54$) kızlara göre, kardeşi olmayan öğrencilerin puan ortalaması ($20,08\pm4,38$) kardeşi olan tüm öğrencilere göre yüksekti. Baba yaşı 54 ve üzeri olanların puan ortalaması ($20,00\pm4,60$) diğer yaş aralıklarına göre, anne eğitim düzeyi yüksekokul mezunu olanların puan ortalaması ($20,08\pm4,64$) diğer eğitim düzeylerine göre, baba eğitim düzeyi yüksekokul olanların puan ortalaması ($20,09\pm4,54$) ise diğer eğitim düzeylerine göre anlamlı düzeyde yüksekti.

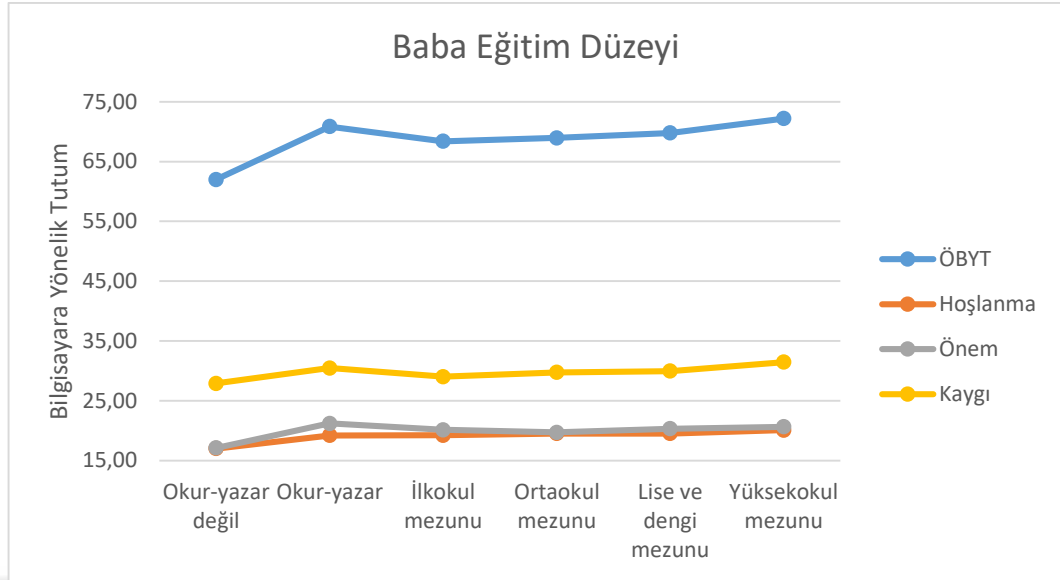
Araştırmaya katılan öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği **Önem Alt Boyutu** ile cinsiyet, kardeş sayısı, ekonomik durum, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, baba mesleği ve anne mesleği arasında istatistiksel anlamlı farklılık ($p<0,05$) belirlendi. Erkeklerin puan ortalaması ($21,33\pm5,53$) kızalara göre, kardeş sayısı bir olanların puan ortalaması ($20,51\pm4,94$) diğer kardeşi olan ve olmayan gruplara göre, ekonomik durumu kötü olanların puan ortalaması ($22,01\pm5,94$) ise diğer gruplara göre yüksek bulundu. Anne eğitim düzeyi yüksekokul mezunu olanların puan ortalamaları ($20,77\pm4,86$) diğer eğitim düzeylerine göre, baba eğitim düzeyi okur-yazar olanların puan ortalamaları ($21,19\pm6,36$) diğer eğitim düzeylerine göre, baba mesleği özel sektör olanların puan ortalamaları ($20,59\pm5,25$) diğer mesleklere göre, anne mesleği

özel sektör olanların puan ortalamaları ($20,82 \pm 4,98$) ise diğer meslek gruplarına göre yüksek saptadı.

Araştırmaya katılan öğrencilerin **kaygı alt boyutları** ile okul türü, sınıf, cinsiyet, kardeş sayısı, ekonomik durum, anne yaşı, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, baba mesleği ve anne mesleği arasında istatistiksel anlamlı farklılık ($p < 0,05$) tespit edildi. Özel okulda okuyan öğrencilerin kaygı puan ortalaması ($30,51 \pm 6,42$) devlet okullarında okuyan öğrencilerden, 11. Sınıfta okuyan öğrencilerin puan ortalaması diğer sınıfların puan ortalamalarından ($30,69 \pm 6,27$), erkeklerin puan ortalaması ($30,95 \pm 6,67$) kızlardan, kardeşi olmayaların puan ortalaması ($31,52 \pm 6,17$) kardeşi olanlardan, ekonomik durumu iyi olanların puan ortalaması ($31,01 \pm 6,11$) ekonomik durumu kötü ve iyi olanlardan, anne yaşı 54 ve üzeri olanların puan ortalaması ($32,00 \pm 5,61$) diğer yaş gruplarından anlamlı yüksekti. Anne eğitim düzeyi yüksekokul olanların puan ortalamaları ($31,77 \pm 6,16$) diğer eğitim düzeylerine göre, baba eğitim düzeyi yüksekokul olanların puan ortalamaları ($31,46 \pm 6,31$) diğer eğitim düzeylerine göre, baba mesleği devlet memuru olanların puan ortalamaları ($31,14 \pm 5,62$) diğer eğitim düzeylerine göre, anne mesleği devlet memuru olanların puan ortalamaları ($31,42 \pm 6,11$) diğer eğitim düzeylerine göre anlamlı yüksek bulundu.

Şekil 3. Anne eğitim düzeyine göre öğrencilerin bilgisayarla yönelik tutumun değişimi

Şekil 4. Anne eğitim düzeyine göre öğrencilerin bilgisayara yönelik tutumun değişimi

6.5. Lise Öğrencilerinin Anne Baba Tutum Puanları İle Bilgisayara Yönelik Tutum Puanlarının Karşılaştırılması Bölümü

Bu bölümde lise öğrencilerinin Anne Baba Tutum Puanları ile Bilgisayara Yönelik Tutum puanlarının karşılaştırılmasına yönelik bulgulara yer verildi (Tablo 6.5.1).

Tablo 6.5.1. Lise Öğrencilerinin Anne Baba Tutum Puanları İle Bilgisayara Yönelik Tutum Puanlarının Karşılaştırılması (N=2535)

Ölçek/Alt Boyut		Kabul/İlgi Boyutu	Psikolojik Özerklik	Denetleme Boyutu	ÖBYT	Hoşlanma	Önem
Psikolojik Özerklik	R	0,137					
	P	0,000					
Denetleme Boyutu	R	0,118	-0,146				
	P	0,000	0,000				
ÖBYT	R	-0,015	0,056	-0,126			
	P	0,456	0,005	0,000			
Hoşlanma	R	-0,050	-0,024	-0,109	0,808		
	P	0,011	0,224	0,000	0,000		
Önem	R	-0,036	-0,025	-0,085	0,782	0,571	
	P	0,068	0,202	0,000	0,000	0,000	
Kaygı	R	0,024	0,142	-0,118	0,807	0,479	0,399
	P	0,218	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

r: Spearman Korelasyon Analizi

Örneklem grubunda yer alan öğrencilerin anne baba tutum ölçeği kabul/ilgi alt boyutu ile psikolojik özerklik ve denetleme alt boyutu arasında istatistiksel düşük pozitif anlamlı ilişki saptandı ($p<0.05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin anne baba tutum ölçeği psikolojik özerklik alt boyutu ile denetleme alt boyutu arasında istatistiksel düşük pozitif anlamlı ilişki bulundu ($p<0.05$).

Öğrencilerin bilgisayara yönelik tutum ölçeği toplam puanları ile anne baba tutum ölçeği psikolojik özerklik alt boyutu arasında istatistiksel düşük pozitif, denetleme alt boyutu arasında ise düşük negatif anlamlı ilişki saptandı. Öğrencilerin bilgisayara yönelik tutum ölçeği toplam puanları ile hoşlanma, önem ve kaygı alt boyutları arasında yüksek pozitif yönde anlamlı ilişki bulundu ($p<0.05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin bilgisayara yönelik tutum ölçeği hoşlanma alt boyutu ile anne baba tutum ölçeği kabul/ilgi ve denetleme alt boyutu arasında negatif düşük anlamlı ilişki saptandı.

Öğrencilerin bilgisayara yönelik tutum ölçeği hoşlanma alt boyutu ile bilgisayara yönelik tutum ölçeği toplam puanları, önem ve kaygı alt boyutları arasında orta düzeyde pozitif anlamlı ilişki belirlendi ($p<0.05$).

Örneklem grubunda yer alan öğrencilerin bilgisayara yönelik tutum ölçeği önem alt boyutu puan ortalamaları ile kaygı alt boyutu puan ortalamaları arasında orta düzeyde pozitif anlamlı ilişki ($p<0.05$) tespit edildi.

7.TARTIŞMA

Bu bölümde, araştırma sonucunda elde edilen bulgular, literatürde bu kapsamda yapılmış araştırmalar ve literatür bilgileri ile tartışılarak yorumlanmış ve bulgulara paralel bölümler halinde verilmiştir.

Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin Ebeveyn Tutum Ölçeği Kabul/ İlgi Alt Boyutu puan ortalaması $27,63 \pm 4,13$, Psikolojik Özerklik Alt Boyut puan ortalaması $24,78 \pm 5,13$, Denetleme Alt Boyutu puan ortalaması $24,23 \pm 5,26$ bulunmuştur.

Yılmaz tarafından yapılan eşler arasındaki uyum ve çocuğun algıladığı anne-baba tutumu ile çocukların, ergenlerin, gençlerin akademik başarıları ve benlik algıları arasındaki araştırmaya göre Ebeveyn Tutum Ölçeği Kabul/ İlgi Alt Boyutu puan ortalaması $28,9 \pm 4,3$, Psikolojik Özerklik Alt Boyut puan ortalaması $17,46 \pm 4,04$, Denetleme Alt Boyutu puan ortalaması $18,60 \pm 4,08$ bulunmuştur (65). Yapılan bu çalışmada da kabul/ilgi puan ortalaması diğer ortalamalardan yüksek bulunmuştur. Konu ile ilgili yapılan araştırma sonucu araştırmamızla paralellik göstermektedir.

Örneklem grubundaki öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği toplam puan ortalaması $70,17 \pm 12,76$, Bilgisayardan Hoşlanma Alt Boyut puan ortalaması $19,64 \pm 4,49$, Bilgisayarın Önemi Alt Boyut puan ortalaması $20,28 \pm 5,18$, Bilgisayar Kaygısı Alt Boyut puan ortalaması ise $30,25 \pm 6,20$ saptanmıştır.

Yurdagül çalışmasında, Bilgisayardan Hoşlanma alt boyutu ortalamasını $3,88 \pm 1,02$ Bilgisayarın Önemi Alt Boyut puan ortalamasını $3,87 \pm 1,02$, Bilgisayar Kaygı Alt Boyutu puan ortalamasını $3,99 \pm 0,99$ bulmuştur (66). Çalışmadaki bilgisayar kaygı alt boyut puan ortalaması araştırmamızda olduğu gibi yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği Kabul İlgi Alt Boyutu ile okul türü, sınıf, cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, ekonomik durum, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, baba mesleği, anne mesleği arasında istatistiksel anlamlı farklılık ($p < 0,05$) saptanmıştır.

Örneklem grubunda bulunan özel okulda okuyan lise öğrencilerinin Anne Baba Tutum Ölçeği Kabul/İlgi Alt boyut puanları devlet okulunda okuyan öğrencilerden anlamlı

yüksek saptanmıştır. Ebeveyn kabul ve ilgisi, çocukların duygularına ve ifadelerine yanıt vermek, gelişimsel olarak uygun seçimi ve kendini ifade etmeye izin verme gibi davranışları içerir (67). Ateş ve ark. çalışmalarında anne baba tutumlarından olan Kabul/İlgi Alt Boyutunda ki ergenlerin, yetişkinleri diğer ergenlere göre olumlu, daha ilgili, sevecen ve katılımcı olarak algıladıklarını belirtmişlerdir. Araştırma sonucuna göre aile içinde sevilip ve değer görüldüğünü hisseden çocukların çevrelerindeki olumlu algıladıkları ifade edilmiştir (68).

Örneklem grubunda bulunan 9. sınıf lise öğrencilerinin Anna Baba Tutum Ölçeği Kabul/ilgi Alt boyut puanları diğer tüm gruplardan yüksek bulunmuştur. Santrock'un ergenlerin bağımsızlaşma girişimlerini konu alan çalışmasında 9. Sınıftan başlayıp 12. Sınıfa kadar ergenlerin başarılı gelişme kaydettiklerini ve anne ve babalarını denetleyici algılama durumunun azaldığını ifade etmiştir (69). Bülbül (2014) lise öğrencileri ile yaptığı çalışmada, 9. sınıf öğrencilerinin Demokratik tutum puanlarının, 12. sınıf öğrencilerinden anlamlı derecede yüksek olduğunu belirtmiştir. Elde edilen bulgulara göre 9. ve 10. Sınıf öğrencileri anne baba tutumlarını, 11. ve 12. Sınıf öğrencilerine göre daha demokratik algılamaktadır. Sınıf seviyesi arttıkça, algılanan demokratik tutum azalmaktadır (70). Erginbay' ın sonuçları ise kısmen çalışma bulgularımızdan farklı sonuçlar ortaya koymuş, demokratik tutum için paralel sonuçlar elde edilirken, otoriter tutum için sınıf seviyesi arttıkça otoriter tutum algısının arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Uzunel ise lise öğrencileri ile yaptığı araştırmasında, 12. Sınıf öğrencilerinin anne baba tutumlarını 9. Sınıf öğrencilerine göre daha otoriter algıladıkları sonucuna ulaşmıştır (71, 72).

Araştırmaya katılan kız öğrencilerin Anne Baba Tutumları Kabul/ İlgi Alt Boyutu puan ortalamalarının erkek öğrencilerden anlamlı yüksek olduğu belirlenmiştir. Yılmaz ve Heyndrickx çalışmalarında, annenin kabul ve ilgisinin erkek çocuklarının değil, kız çocuklarının başarılarına olumlu katkı sağladığını belirtmiştir (73). Subaşı ve Özçelik çalışmalarında kız ergenlerin annelerini daha kabul edici ve ilgili bulduklarını ifade etmektedir (74). Akkurt Nurtan ve Evgin araştırmalarında, aile ve arkadaşla ilişki durumu iyi olan 13-15 yaş grubundaki kızların, diğer öğrencilere göre kontrol/denetleme puan ortalamalarının daha yüksek olduğunu saptamıştır (75). Arcan ise araştırmasında, anne kabul/ilgi alt boyutları ile kız öğrencilerin akademik başarısı arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulmuştur (76).

Araştırmaya katılan 13-14 yaş grubundaki öğrencilerin Kabul İlgil Alt Boyut puan ortalaması diğer yaş grubu puan ortalamalarından anlamlı derecede yüksek saptanmıştır. Çocuğun yaşı ve yaşıyla ilgili olan bilişsel ve duygusal gelişimi çevresini algılamasında belirleyici özelliğe sahiptir (77). Çalışmamızı destekler nitelikte literatür taramalarındaki sonuçlara göre; Onat'ın yapmış olduğu çalışmada 14 yaş grubu öğrencilerin, aile içinde anne, babaları tarafından önemsenip, değer verilme, güvenilme, ilgilenilme seviyesinin daha fazla olduğu; aile ortamında küçük yaş grubu olan çocukların daha ilgi gördüğünü ifade etmiştir (78). Stevenson ve Baker çalışmalarında çocuğun yaşı artıkça, anne ve babaların okulla ilgilenim durumunun azalma gösterdiğini bildirmiştir. Başka bir ifadeyle, anne ve babaların okula gösterdikleri ilgi seviyesi çocuğun yaşı ile bağlantılıdır, yaşı küçük olan çocuğun okuluyla ilgilenme durumunun daha yüksek olduğunu bulmuştur (79).

Akkurt Nurtan ve Evgin tarafından yapılan araştırmada, 13-15 yaş grubunda ve diploma notu 85-100 arasında olan öğrencilerin kabul/ilgi alt boyutu puan ortalamalarının diğerlerine göre düşük; ailesi ile ilişkisi orta düzey olanların ve ailesi ile etkinlik yapmadığını ifade edenlerin kabul/ilgi puan ortalamalarının diğerlerine göre yüksek olduğu ve aralarındaki bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur (75). Köksal, Dilci ve Yolcubal'ın lise öğrencileri ile yaptıkları araştırmaya göre, anneler çocukları hakkında karar verirken çocuklarının da düşüncelerini önemsemekle birlikte çocuklarının kendileri hakkında karar vermelerine onay vermektedir. Annelerin büyük bir kısmı çocuklarına yeterince bağımsızlık tanımaktadır (80).

Araştırma grubunda bulunan kardeşi olmayan öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği Kabul/İlgil Alt boyut puan ortalamaları diğer kardeşi olan gruplardan daha yüksek bulunmuştur. Hortaçsu'ya göre, kardeşler arasındaki ilişkiler, yaş ve cinsiyet farklılıkları değişik yaş dilimlerinde ve farklı dönemlerde etkilenmektedir. Onat çalışmasında, kardeş sayısının ikiden az, beşten fazla olmasının, öğrencinin öz yeterlilik, öz farkındalık seviyesini olumsuz etkilediğini, beş veya iki kardeşi olanlarda olumlu katkının azalım göstererek devam ettiğini, altıdan fazla ve kardeşinin olmaması durumunun en az katkı sağladığını belirlemiştir (77, 78).

Yavuzer'in çalışmasında bir ya da iki kardeşe sahip olanların, 3 veya üzeri kardeşe sahip olanlara oranla annelerini daha kabul edici, ilgili buldukları belirtilmiştir. Bu sonuçtan yola çıkarak çocuk sayısı az olan ebeveynlerin daha ilgili davrandıkları söylenebilmektedir (81). Toplumumuzda, kardeş sayısı arttıkça büyük kardeşlerin anne ve babalarına yardımcı olarak kardeşlerine karşı sorumluluk alması beklenmektedir. Bu durumda, öğrencinin problemlerine çözüm bulabilmesi, istediği sürece her şeyi yapabileceğine inancı, kendine karşı güven duygusu, neden-sonuç ilişkisi, anlamlandırma ve kendi duygu ya da düşüncelerinin bilincinde olma durumları gibi birçok faktörün kardeş sayısına göre değiştiği görülmektedir.

Örneklem grubunda yer alan ekonomik durumu iyi olan öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği Kabul/İlgi Alt boyut puan ortalamaları ekonomik durumu orta ve kötü olanlardan anlamlı yüksek tespit edilmiştir. Alpoğuz çalışmasında, gelir düzeyi arttıkça çocukların ebeveynlerini daha demokratik, azalım gösterdikçe daha otoriter bulduklarını belirtmiştir. Bu çalışmada tespit edilen gelir durumu ile tutum ilişkisi benzer bir yayılım göstermektedir. Bu sonuçlar farklı ekonomik düzeydeki lise öğrencilerine yönelik olarak Dinçer tarafından belirlenen anne ve baba tutumlarının sosyoekonomik düzeye ve anne babaya göre farklılaştığı sonucuyla benzerlik göstermektedir (82, 73).

Anne eğitim düzeyi yüksek okul olan öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği Kabul/İlgi Alt boyut puan ortalamaları diğer eğitim gruplarına göre yüksek bulunmuştur. Yaprak, anne ve babanın eğitim düzeyinin artmasıyla demokratik tutumların ona paralel olarak arttığını ve Alpoğuz da da aynı sonuçların ortaya çıktığı ona ek olarak eğitim seviyesi azaldıkça algılanan otoriter tutumun artış gösterdiğini belirtmiştir. Akkurt ise araştırmasında elde ettiğimiz bulguların aksine, eğitim düzeyi okuryazar olmayan annelerin, kabul/ilgi puan ortancalarını diğer sonuçlara göre yüksek bulmuştur (83, 82, 75).

Araştırmaya katılan babasının eğitim düzeyi yüksek okul olan öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği Kabul/İlgi Alt boyut puan ortalamaları diğer gruplara göre anlamlı derecede yüksek belirlenmiştir ($p<0.05$). Kulaksızoğlu Avrupa'da gerçekleştirdiği çalışmasında, babanın eğitim düzeyi arttıkça daha demokratik olarak algılandığı

sonucuna varmıştır. Koralp ise araştırmasında, babanın eğitim durumunun algılanan anne baba tutumlarına etki etmediğini belirtmiştir (84, 85).

Araştırmaya katılan baba ve/veya anne mesleği devlet memuru olan öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği Kabul/İlgi Alt boyut puan ortalamaları diğer meslek grublarına göre yüksek belirlenmiştir. Bornstein ve Zlotnik araştırmalarında, iş kadını olan annelerin işi olmayan annelere oranla daha demokratik olduğunu belirtmişlerdir. Devlet memuru olan anne-babaların çalışma saatlerinin daha düzenli olması ve buna bağlı çocukla birlikte geçirilen zamanın artmasıyla ilgili olarak çocuğun olumlu yönde etkilendiği düşünülmektedir (86).

Araştırmaya katılan öğrencilerin Anne ve baba tutum ölçeği Psikolojik Özerklik Alt Boyutu ile sınıf, cinsiyet, kardeş sayısı, ekonomik durum, anne yaşı, baba yaşı, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, baba mesleği ve anne mesleği arasında istatistiksel anlamlı farklılık ($p < 0,05$) bulgulanmıştır.

Sınıfa göre psikolojik özerlik Alt boyut puanları incelendiğinde 12. sınıflarda ki öğrencilerin puan ortalaması diğer sınıflardan daha yüksek bulunmuştur. Bakan, özerkliğe açıklık getirirken eylemlilik sözcüğünü kullanmıştır. Bakan, eylemliliği yani özerkliği; bireysel olma hali başkalarından ayrılma, çevreden uzaklaşıp kararlarda özgür olma olarak nitelendirmiştir. Sarıkaya lisedeki öğrencileriyle yaptığı araştırmada, benlik saygısı ile yaş değişkeni dereceleri arasında anlamlı ilişki saptamış, yaş düzeyi arttıkça ona paralel olarak benlik saygısının da arttığını bulmuştur (87, 88).

Örneklem grubunda bulunan kız öğrencilerin Anne ve Baba Tutum Ölçeği Psikolojik Özerklik Alt boyut puan ortalamaları erkek öğrencilerden yüksek saptanmıştır. Heyndrickx ise (2004) çalışmasında, ebeveynlerin çocuklarına yansıttıkları psikolojik özerklik tutumunun erkek öğrencilerin akademik başarılarıyla bağlantılı olduğunu, genç erkeklerin, kadınlara oranla babaları tarafından fazla psikolojik kontrol altında olduklarını bulmuştur (89). Arcan araştırmasında, baba psikolojik özerklik boyutuyla erkek öğrencilerin akademik başarıları arasında pozitif anlamlı ilişki bulmuştur (76).

Araştırmaya katılan Kardeşi olmayan öğrencilerin Anne ve Baba Tutum Ölçeği Psikolojik Özerklik Alt boyut puan ortalamaları diğer gruplardan, daha yüksek bulunmuştur. Bu sonucun kardeşi olmayan öğrencilerin aileleri tarafından daha özgür

ve bağımsız yetiştirildikleri ve kardeşi olanlara göre kendi kararlarını verme yetisinin aileleri tarafından desteklendiklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Örneklem grubundaki ekonomik durumu yüksek olan öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği Psikolojik Özerklik Alt boyut puan ortalamaları diğer gruplardan daha yüksek saptanmıştır. Bu sonucun ekonomik durumu iyi olan öğrencilerin aileleri tarafından kısıtlanmadan çocuklarına her türlü sosyal olanakları temin ederek yetiştirildikleri ve bunun sonucunda öğrencinin özerklik yetisini kazanmasına yarar sağladığı görülmektedir.

Gelir seviyesinin yüksek olmasından kaynaklanan iyilik durumunun aile içi iletişime olumlu katkı sağladığı, ebeveynlerin aile fertlerine sağladığı değer, saygıyı arttırıp herbir aile ferdine ailevi kararlara katkı sağlayan bir ortam sağladığı ve bu durumun ebeveyn tutumlarını daha demokratik algılamaya neden olduğu belirtilmektedir (90).

Annesi ve/veya babası 54 yaş ve üzerinde olan öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği Psikolojik Özerklik Alt boyut puan ortalamaları diğer yaş gruplarından anlamlı yüksek saptanmıştır ($p<0.05$). İleri yaş grubunda yer alan anne-babanın, çocuk yetiştirme ve yaşam tecrübeleri doğrultusunda çocuklarına daha olumlu yaklaşım içinde bulundukları, onlara karşı daha güven verici tutum sergiledikleri ve bu tür ailede yaşayan çocukların psikolojik özerkliklerini daha erken kazandıkları düşünülmektedir.

Anne eğitim düzeyi yüksek okul olan öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği Psikolojik Özerklik Alt boyut puan ortalamaları diğer eğitim düzeylerine göre, yüksek saptanmıştır. Öksüzler ve ark. çalışmasında yüksek eğitim seviyesindeki ailede yaşayan çocukların, daha düşük eğitim seviyesine göre öğrenme sürecinin pozitif yönde etkilendiğini saptamıştır (91). Ülkemizde yapılmış olan Yılmaz'ın (2000) araştırmasında ise annenin eğitim düzeyi ile araştırılan etkenler arasında ilişki bulunmamıştır (65).

Baba eğitim düzeyi okur-yazar olmayan öğrencilerin puan ortalaması Anne Baba Tutum Ölçeği Psikolojik Özerklik Alt boyut puan ortalamaları diğer eğitim düzeylerine göre yüksek bulunmuştur. Aktaş yaptığı çalışmada, anne ve baba eğitim seviyesi artkça benlik saygısının attığını saptamıştır (90).

Babası özel sektörde çalışan ve annesi devlet memuru olan öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği Psikolojik Özerklik Alt boyut puan ortalamaları diğer meslek gruplarına göre yüksek bulunmuştur. Arkan çalışmasında, babanın çocuğa sağladığı imkan ve ilginin azalmasıyla çocuğun çevresel olarak benlik saygısının azaldığını ifade etmiş ve annenin çalışma durumunu karşılaştırdığı hiçbir faktör ile ilişki içinde bulmamıştır (76). Crouter ve arkadaşlarının çalışmasında annelerin iş hayatının çocuklarına karşı ilgi ve yakınlık seviyelerine etkisinin olmadığını bulmuştur. Annenin çalışması ile çocuğunun akademik başarısı arasındaki bağlatıyı bulmak için yapılan araştırmada, çocuk ile ebeveynlerin toplamda ne kadar süre vakit geçirdikleri değil asıl önemli olanın bu süreyi etkin nasıl değerlendirdiklerinin olduğunu vurgulamıştır (79).

Araştırmaya katılan öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği Denetleme Durumu Alt Boyut puan ortalamaları ile okul türü, sınıf, cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, ekonomik durum, anne yaşı, baba yaşı, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, baba mesleği, anne mesleği arasında istatistiksel anlamlı farklılık ($p<0,05$) bulgulanmıştır.

Devlet okulunda okuyan öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği Denetleme Durumu Alt Boyut puan ortalamaları özel okulda okuyanlardan, yüksek bulunmuştur. Subaşı ve Özçelik tarafından okul türleri ile ilişkili yapılan çalışmada, Anadolu lisesinde okuyan öğrencilerin anne ve babalarını fen ve sosyal bilimler lisesinde okuyan öğrencilere göre daha denetleyici ve kontrol edici buldukları saptanmıştır. Bu durum sonucunda ebeveynlerin okul türlerine göre başarı algılarının öğrencilere yönelik tutumlarını etkilediğini ortaya çıkarmıştır (74).

9. Sınıfta okuyan öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği Denetleme Alt Boyut puan ortalamaları diğer sınıflardan, yüksek saptanmıştır. Uzunel (2016) ise lise öğrencileri ile yaptığı araştırmasında, 12. Sınıf öğrencilerinin anne baba tutumlarını 9. Sınıf öğrencilerine göre daha otoriter algıladıkları sonucuna ulaşmıştır (72).

Araştırmaya katılan kız öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği Denetleme Durumu Alt Boyut puan ortalamaları erkek öğrencilerden yüksektir. Toplumun gelenek ve göreneklerine göre kız çocuklarına karşı denetleme ve koruma tutumunun erkek çocuklarından daha fazla olduğu görülmektedir. Candangil tarafından yapılan

araştırmada, erkeklerin karar vermede öz-saygı seviyeleri, kızlardan fark edilecek derecede yüksek, karar vermede kaygı seviyesi ise, önemli derecede daha düşük bulunmuştur. Ancak karar vermede öz-saygı ve kaygı düzeyleri yönünden, iç ve dış denetim merkeziyle cinsiyet arasındaki ilişki anlamlı bulunmamıştır (92). Kulaksızoğlu anne babaların kız çocuklarını daha fazla kontrol altına alma ve koruma eğiliminde olduğunu ifade etmiştir (93).

Örneklem grubunda yer alan 13-14 yaşındaki öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği Denetleme Durumu Alt Boyut puan ortalamaları diğer tüm yaş gruplarından daha yüksek tespit edilmiştir. Sınıf seviyesiyle birlikte bireyin yaşının da arttığını göz önünde bulundurarak yaşça büyüyen ve gelişen bireyin göstermiş olduğu olgunlaşma sonucu anne baba tutumlarına karşı algısının değişebileceği düşünülmektedir. Aktaş ise araştırmamızın aksine, lise öğrencilerinin yaşları ile anne baba otoriter tutumu arasında pozitif ilişkili olduğunu, öğrencilerin yaşları arttıkça ebeveynlerini daha fazla otoriter algıladıklarını belirtmektedir (90).

Örneklem grubundaki kardeş sayısı 4-5 olan öğrencilerin Anne Baba Tutum ölçeği Denetleme Durumu Alt Boyut puan ortalamaları diğer gruplardan yüksek belirlenmiştir. Bülbül' ün araştırmasında da, araştırmamıza paralel sonuçlar elde edilmiştir. Bülbül'ün çalışmasına göre tek çocuk veya iki kardeş olan çocukların anne baba tutumlarını dört ve daha fazla kardeşe sahip olanlardan daha demokratik algılamaktadır. Benzer şekilde Aktaş yaptığı araştırmada kardeş sayısı ile demokratik anne baba tutumu arasında negatif korelasyon tespit etmiştir (70, 90).

Araştırmaya katılan ekonomik durumu iyi olan öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği Denetleme Durumu Alt Boyut puan ortalamaları diğer gruplardan daha düşük bulunmuştur. Subaşı'nın çalışmasında, kendisine yeterli olarak ekonomik gelir sağlayan ailelerde yaşayan öğrencilerin yetersiz bulaan ailelere göre öğrencilerin babalarını daha denetleyici ve kontrol edici algıladıkları belirtilmiştir (74). Satılmış lise öğrencileri ile yaptığı çalışmasında, gelir düzeyi ile demokratik tutum arasında ilişki olduğunu tespit etmiştir. Benzer sonuçlar Yılmaz' ın çalışmasında da görülmektedir; demokratik anne baba tutumları, gelir düzeyi ile anlamlı ilişkiye

sahiptir. Kulaksızoğlu' nun aktardığına göre de yurtdışında yapılan bazı araştırma sonuçlarından elde edilen verilere göre düşük gelir düzeyindeki ailelerde otoriter tutum hakimken, orta ve yüksek gelire sahip ailelerde eşitlikçi ve demokratik tutum benimsenmiştir (94, 95, 93).

Annesi ve/veya babası 27-35 yaş aralığında olan öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği Denetleme Durumu Alt boyut puan ortalaması diğer yaş aralıklarına göre yüksek tespit edilmiştir. Genç yaştaki anne ve babalar yaşı gereği tecrübesiz ve iş hayatının yoğunluğu nedeniyle çocukları için daha korumacı ve denetleyici yaklaşabilirler. Bu durum çocukların gözünden ailelerini denetleyici olarak görmelerine neden olabilir. Şanlı ve Öztürk araştırmalarında 23-30 yaş arasında annelerin aşırı koruyucu puan ortalamalarını 31-40 yaş arasındaki annelerin puan ortalamalarından anlamlı derece yüksek belirlemişlerdir (96).

Anne ve/veya baba eğitim düzeyi yüksek okul olan öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği Denetleme Durumu puan ortalaması diğer eğitim düzeylerine göre en düşük belirlenmiştir. Anne eğitim düzeyi ile demokratik tutum arasında anlamlı ilişki bulgusuna ulaşan Gökçedağ anne ve babası üniversite ya da daha yüksek bir eğitim kurumundan mezun olan öğrencilerin ilkokul ya da ortaokuldan mezun olanlara göre annelerini ve babalarını daha az denetleyici ve kontrol edici bulduklarını saptamıştır (84, 76).

Anne ve/veya babası özel sektörde çalışan öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği Denetleme Durumu puan ortalaması diğer gruplara göre anlamlı yüksektir ($p<0.05$). Pekkarakaş araştırmasında kamuda çalışan babaların çocuklarına yönelik serbest meslek yapan babalara oranla daha geleneksel davrandıklarını saptamıştır (97). Şanlı ise araştırmasında kamu çalışanı olan annelerin özel sektörde çalışan annelere göre aşırı koruyucu tutumlarının sıkı disiplin tutumlarının azaldığını saptamıştır (98).

Araştırmaya katılan öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği toplam puanları ile cinsiyet ve kardeş sayısı, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, babanın mesleği, annenin mesleği arasında istatistiksel anlamlı farklılık ($p<0,05$) belirlenmiştir.

Bilgisayar kullanan ergenlerin bilgisayara yönelik olumlu tutumlarının daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Köse ve arkadaşları bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumlarını araştırdıkları çalışmada, internet kullanma durumunun ergenlerin bilgisayar ile internete yönelik tutumlarında anlamlı farklılık oluşturduğunu belirtmiştir. Yağcı yaptığı çalışmada, lise öğrencilerinin bilgisayara yönelik tutumlarının tüm alt boyutlar için, orta seviyede olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bilgisayarı kullanırken öğrencilerin orta seviyede mutlu olduklarını, bilgisayarı öğrenme aracı olarak görmeye eğilimlerinin olduğunu, bilgisayarın yararlarının bilincinde olduklarını, düzey olarak orta kullanım yeteneklerine sahip olduklarını söylemiştir (99, 100).

Örneklem grubunda yer alan erkek öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği toplam puan ortalamaları kız öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. Altun ve arkadaşları tarafından yapılan araştırmada, bilgisayara yönelik öğrenci tutumlarının kız veya erkek öğrenciler yönünden anlamlı farklılığın ortaya çıktığı ve erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha olumlu tutumlar sergiledikleri bulunmuştur (101). Altun ve ark. yapmış olduğu çalışmalarında da erkek öğrencilerin bilgisayara yönelik oluşan tutum puanlarının kızların puanlarından yüksek olduğunu ortaya koymuştur (102). Yapılan bu çalışmalar bizim çalışmamızla paralellik göstermektedir. Şererfhanoglu ve ark. ise ilköğretim 2. sınıf öğrencileriyle yaptıkları literatür araştırmasında erkek ile kız öğrencilerin bilgisayara yönelik tutumlarında anlamlı farklılık bulunmadığını belirtmişlerdir (103).

Kardeşi olmayan öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği toplam puanları kardeşi olan tüm öğrencilerden yüksek saptanmıştır. Literatürdeki benzer çalışmalara bakıldığında çalışmamızın aksine Tekindal araştırmasında kardeş sayısı arttıkça tutum puanının da arttığını gözlemlemiştir (104).

Anne ve/veya baba eğitim düzeyi yüksek okul olan öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği toplam puanları diğer eğitim düzeylerine göre yüksektir. Şahin ve Tuğrul'un yaptığı çalışmada annenin öğrenim düzeyi ile bizim çalışmamıza benzer sonuçlara ulaşılırken babanın öğrenim düzeyi açısından farklılık bulunmamıştır (105).

Eğitim düzeyi artan anne babaların günümüzde çalışma hayatında daha aktif rol almaları, çocukları ile yeterli zaman geçirememeleri ve bunun sonucunda yalnız kalan çocukların bilgisayara daha fazla yöneldiklerini göstermektedir.

Anne ve/veya babası özel sektörde çalışan öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği toplam puanları diğer çalışma gruplarına göre yüksek saptanmıştır. Bunun sektör bazlı çalışma sisteminin yoğun olması ve mesai saatlerinin fazla olması sebebiyle anne-babanın çocukla geçirdiği vaktin azalmasından bilgisayara karşı ilginin arttığı düşünülmektedir. Tekindal ve ark. tarafından ailedeki çalışan sayısı arttıkça öğrencilerin evde daha çok yalnız kaldığı, boş vakitlerini daha çok bilgisayarla geçirmek zorunda kaldıkları ve bunun sonucunda da bilgisayarı daha çok sevmelerine ve bilgisayara karşı daha olumlu bir tutum geliştirmelerine yol açtığı belirtilmektedir (104).

Araştırmaya katılan öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği hoşlanma alt boyutu ile cinsiyet, kardeş sayısı, baba yaşı, anne eğitim düzeyi ve baba eğitim düzeyi arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$).

Erkek öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği hoşlanma alt boyutu puan ortalaması kızlara göre daha yüksek bulunmuştur. TÜİK 2020 verilerine göre; İnternet kullanım oranı erkeklerde %84,7, kadınlarda %73,3 olduğu belirlenmiştir. Evden İnternete ulaşım imkanının %90,7'ye ulaştığı, hanelerin %90,7'sinin evden internete ulaşımına sahip olduğu saptanmıştır. Araştırma sonucundan elde ettiğimiz bulgular TÜİK verileri genel nüfus ortalama değerleri ile paralellik göstermektedir (106).

Kardeşi olmayan öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği Hoşlanma alt boyutu puan ortalaması kardeşi olan tüm çocuklardan yüksektir. Eldeleklioğlu ve Batık 15-18 yaş grubu lise öğrencileri ile yaptıkları çalışmada, internet bağımlılığı ile yalnızlık arasında pozitif yönde ilişki olduğunu saptamışlardır. Esen ve ark. üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışma da internet kullanımı ile yalnızlık puanları arasında anlamlı derecede ilişki olduğunu bulgulamışlardır. Esen ve Siyez ergenler ile yapmış oldukları çalışma, internet kullanım puanı yüksek olan öğrencilerin internet kullanımı,

orta ve düşük derecede olan öğrencilerden yalnızlık puanlarının daha yüksek olduğunu saptamışlardır. Esen ergenlerde internet bağımlılığı ile yalnızlık arasında pozitif ilişki saptamıştır. Bu sonuçlar çalışmamızı destekler niteliktedir (107, 108, 109, 110).

Baba yaşı 54 ve üzeri olan öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği Hoşlanma Alt Boyutu puan ortalaması diğer yaş aralıklarına göre yüksek bulunmuştur. Ceyhan ve ark. Anadolu Üniversitesi'nde 2084 öğrenciyle yaptıkları çalışmada öğrencilerin %19,40'ının haftada 2 saat, %32,30'unun 3-6 saat, %18,50'sinin 7-10 saat, %14'ünün 11-20 saat, %11,20'sinin 21-40 saat aralığında ve %4,50'sinin ise 41 saatin üzerinde internete bağlandıklarını belirtmiştir (111). Ayhan ve ark. tarafından anne babaların bilgisayara yönelik tutumlarının incelendiği araştırma sonucunda, babaların bilgisayara yönelik tutum puan ortalamalarının annelerden yüksek olduğu ve anne babaların tutum puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. 46-55 yaş arasında olan anne babaların en yüksek bilgisayar tutum puanına sahip olduğu görülmüştür (112). Bu araştırma sonucuna göre babaları ileri yaş olan öğrencilerin bilgisayar kullanma oranı daha fazla olduğu için bilgisayara karşı ailesinden etkilenecek olumlu tutum sergiledikleri düşünülmektedir.

Anne ve/veya baba eğitim düzeyi yüksek okul mezunu olan öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği hoşlanma alt boyutu puan ortalaması diğer eğitim düzeylerine göre anlamlı bulunmuştur. Hacer ve ark. yaptıkları çalışmada, Anne-babası bilgisayar kullanan öğrencilerin bilgisayarı kullanmayı erken öğrendikleri ve kullandıkları görülmüştür. Öğrencilerin bilgisayarı çoğunlukla internete bağlanmak, muhabbet etmek, toplu ve bireysel oyun oynamak ve ders çalışmak amacıyla kullandıkları belirtilmiştir. Öğrencilerin evbeveynlerinin eğitim düzeyleri ile onların evlerinde bilgisayar bulundurma durumu ile istatistiksel anlamlı bir ilişki vardır. Ebeveynlerin eğitim düzeyi yükseldikçe evde bilgisayar olma oranında artmıştır (113). Köse ergenlerle yaptığı çalışmada, annesinin eğitim seviyesi üniversite olan öğrencilerin bilgisayar oyunu oynama sürelerinin diğerlerine oranla daha fazla olduğunu bulmuştur Öner'in lise öğrencisi ergenlerde depresyon, internet bağımlılığı ve ilişkili faktörleri incelendiği çalışmada, anne ve babanın eğitim durumu yükseldikçe bilgisayarı kullanma ihtimalinin yüksek olduğu sonucunu bulmuştur (114, 115).

Araştırmaya katılan öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği önem alt boyutu ile cinsiyet, kardeş sayısı, ekonomik durum, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, babanın mesleği ve annenin mesleği arasında istatistiksel anlamlı farklılık ($p<0,05$) belirlenmiştir.

Örneklem grubunda yer alan erkeklerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği önem alt boyutu puan ortalamaları kızlara göre anlamlı yüksektir. Aslan ve Cansever araştırmalarında erkek ergenlerin %80,6'sının, kızların %40,4'ünün boş zamanlarında bilgisayarla oynadıklarını saptamışlardır (116). Aral, Ayhan ve Şimşek yapmış oldukları araştırmada, ergenlerin bilgisayara yönelik tutumlarında cinsiyetin farklılık oluşturmadığını belirlemişlerdir. Kız ve erkeklerin bilgisayara yönelik tutum puanlarının çok yakın oldukları dikkat çekmektedir (117).

Örneklem grubundaki kardeşi olmayan ve bir kardeşi olan öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği önem alt boyutu puan ortalamaları diğer kardeşi olan gruplara göre yüksek bulunmuştur. Kardeş ilişkilerinin gelişim ve sosyalleşme sürecinde önemli bir rolü vardır. Olumlu kardeş ilişkileri duyguları yönetme ve düzenlemeye yönelik sağlıklı stratejilerin kullanımını arttırırken, anksiyete, depresyon ve saldırgan davranışların gelişme riskini azaltmaktadır (118). Daha çok kardeşe sahip olan ergenler olumlu kardeş ilişkileri geliştirmek için daha çok fırsata sahip olabilir ve kardeşler daha çok birlik ve beraberlik içinde hareket edebilir. Yalnızlık ve sosyal destek, problemleri internet kullanımının yordayıcıları olarak görülmektedir (109).

Ekonomik durumunu kötü olarak tanımlayan öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum ölçeği önem alt boyutu puan ortalaması diğer gruplara göre yüksek bulunmuştur. Günüş ve Şahin çalışmasında, ailelerin sosyo-ekonomik durumuyla ergenlerin internet kullanımı arasında doğrudan ilişki olduğunu, gelir düzeyi yüksek olunca internet bağımlılık düzeyinde arttığını bulgulamışlardır (119). Çalışmamızda da ekonomik durumu kötü olan öğrencilerin bilgisayar olanaklarına yeterince ulaşamadıkları için bilgisayara ekonomik düzeyi yüksek olan öğrencilerden daha fazla önem verdikleri düşünülmektedir.

Anne veya baba eğitim düzeyi yüksek okul mezunu olan öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği önem alt boyutu puan ortalamaları diğer eğitim düzeylerine göre daha yüksektir. Ülgen 12-18 yaş arasındaki ergenlerle yapmış olduğu araştırmada da eğitim düzeyi yüksek olan annelerin çocuklarında daha yüksek düzeyde internet bağımlılığı olduğunu ve annesinin eğitim düzeyi lisans olanların bilgisayar oyunlarını oynama sürelerinin fazla olduğunu bulgulamıştır (120). Yumlu ve arkadaşlarının çalışmasında araştırma grubundaki öğrencilerin annelerinin internet kullanımı %53,5, babalarının kullanım oranı %65,9 bulunmuştur. Anneleri evde işinden dolayı internet kullanan ergenlerin internet bağımlılık düzeylerinin kullanmayanlara göre anlamlı yüksek olduğu tespit edilmiştir. Aynı çalışmada babası lisans mezunu olan öğrencilerin %4'ünün günde 7 saatten fazla bilgisayar oyunu oynadığı ve bu oranın diğer öğrenim düzeyindeki oranlara göre yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır (121).

Araştırmaya katılan anne ve/veya babası özel sektörde çalışan öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği önem alt boyutu puan ortalamaları diğer mesleklere göre yüksek tespit edilmiştir. Günüç'ün çalışmasında, anne mesleği ile internet bağımlılığı arasında ilişki bulunmazken, baba mesleği ile internet bağımlılığı arasında ilişki saptanmıştır. Babası öğretmen, mühendis akademisyen, polis ve asker olanların bağımlılık düzeyleri daha yüksek bulunmuştur (119).

Araştırmaya katılan öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği kaygı alt boyutları ile okul türü, sınıf, cinsiyet, kardeş sayısı, ekonomik durum, anne yaşı, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, baba mesleği ve anne mesleği arasında anlamlı farklılık bulgulanmıştır ($p<0,05$).

Ergenlerin sosyal çevrelerinden olumsuz geri dönüşüm almaları ya da internet ortamında daha çok sosyal çevreye ulaşarak olumlu karşılaşmaları ergenlerin internet bağımlılık düzeylerini artırır. Negatif psikolojik iyilik durumunu gösteren yalnızlık ve depresyon kişiyi internet bağımlılığına sürükleyen nedenlerdendir (122). Bilgisayar ya da interneti olmayan adolesan da kaygı veya depresyon hisleri oluşabilmektedir. Kişi internet kullanmadığı zaman diliminde internete hemen nasıl ulaşırım düşüncesiyle zamanını geçirir, internet kullanma oranını saklamak için yalan söyleyebilir (123).

Araştırma grubundaki özel okulda okuyan öğrencilerin bilgisayara yönelik tutum ölçeği kaygı alt boyutları puan ortalaması devlet okullarında okuyan öğrencilerden yüksek bulunmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı'nın hızla artış gösteren eğitim ve teknolojilerine yönelik desteği, okullarda bilgisayar kullanımının artışı ile öğrencilerin ve okuldakilerin konuya yönelik olumlu tutuma sahip olmasında etkindir (124). Taşçı ark. tarafından bilgisayarın öğrenme ve öğretme sürecinde kullanımının artması ile okul ortamında daha yoğun kullanılacağı ve zamanla sınıflara kadar ulaşacağı belirtilmiştir (125). Günümüzde de teknolojinin ilerlemesiyle sınıflara kadar internetin ulaşımı büyük oranla sağlanmıştır.

Canbaz tarafından yapılan öğretmen ile öğrencilerin öğretme, öğrenme sürecinde bilgisayara yönelik tutum ile kaygılarının ele alınması konulu araştırmada, Anadolu lisesi öğrencilerinin haftalık 5-20 saat, özel lisedeki öğrencilerin ise 5 saatten az bilgisayarla çalıştıkları belirtilmiştir (126).

Araştırmaya katılan 11. Sınıfta okuyan öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği kaygı alt boyutları puan ortalaması diğer sınıfların puan ortalamalarından yüksek bulunmuştur. Bingöl ve Palangov tarafından yapılan çalışmaya göre; bir bilgisayar veya taşınabilir cihaza sahip olmayan öğrencilerin kullandığı bilgisayarın bozulması durumlarında en yüksek kaygıyı yaşadıkları, kendi bilgisayarını veya taşınabilir bir cihaz sahibi olan öğrencilerin ise bu yöndeki kaygı düzeylerinin daha düşük olduğu bulunmuştur. Bahar ve Kaya ise, üniversitede öğrenim gören öğrencilerden bilgi teknolojilerine ulaşım olanakları düşük olanların, erişim olanakları iyi olanlara göre daha yüksek düzeyde bilgisayar kaygısı taşıdıklarını ve bilgisayarla ilgili problemleri çözmede kendilerini daha zayıf hissettiklerini belirtmiştir (127, 128).

Örneklem grubundaki erkek öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği kaygı alt boyutları puan ortalaması kızlardan, daha yüksek saptanmıştır. Bu durumun erkeklerde kızlara göre daha fazla internet kullanımına bağlı olduğu düşünülmektedir. Cömert ve Ögel, cinsiyetin internet ve bilgisayar bağımlılığına etkisinin yayılım gösterdiğini ve erkeklerin internet bağımlılık düzeyini artırdığını belirtmişlerdir. Cinsiyetin bilgisayar kaygısı ve özyeterlikte farklılık oluşturduğu sonucuna ulaşan Durndell ve Zaag, kızların

bilgisayar kaygısının erkeklere oranla daha yüksek olduğunu ortaya koymuşlardır (129, 130).

Araştırmaya katılan kardeşi olmayan öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum kaygı alt boyutları puan ortalaması kardeşi olanlardan yüksek bulunmuştur. Bizim araştırmamıza paralel literatürde araştırma bulunmamaktadır. Kardeş sayısı fazla olan öğrencilerin kardeşlerinin de bilgisayar kullandıkları için onlarla paylaşım içerisinde bulundukları ve bu durum onlarda kaygı düzeyini de azaltabileceği, kardeşi olmayan öğrenciler için tam tersi olarak paylaşım olmadığı ve onu olumlu etkileyen biri olmadığından kaygı duyabilecekleri düşünülmektedir.

Ekonomik durumu iyi olan öğrencilerin bilgisayara yönelik tutum kaygı alt boyutları puan ortalaması ekonomik durumu kötü ve iyi olanlardan yüksek bulunmuştur. Günüş ve Kayri ergenlerde yapmış olduğu çalışmaları, sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olanlarda yüksek bağımlılık oranını %26,7, sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan grupta ise yüksek problemlili internet kullanımını %9,1 bulmuşlardır (131). Batıgün ve Kılıç yapmış olduğu başka bir çalışmada da sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olan öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyi orta ve alt olan öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek sorunlu internet kullanım puanlarına sahip olduklarını saptamışlardır (132).

Anne yaşı 54 ve üzeri olan öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum kaygı alt boyutları puan ortalaması diğeri yaş gruplarından anlamlı yüksek saptanmıştır. Babaların aksine anneler bilgisayarı daha az kullanmaktadır. Anne yaşı ilerledikçe annelerin bilgisayarın çocuklar üzerindeki zararları hakkında bilinç durumu artar. Böylelikle çocuklarının kontrollü kullanımı sağlayabilirler. Annelerin bilgisayara karşı bu yaklaşımının çocuğun tutumunu etkileyerek kaygı düzeyini artırabileceği düşünülmektedir.

Anne ve/veya baba eğitim düzeyi yüksek okul olan öğrencilerin bilgisayara yönelik tutum kaygı alt boyutları puan ortalamaları diğeri eğitim düzeylerine göre, yüksek bulunmuştur. Demetrovics ve arkadaşlarının çalışmasında, ailede eğitim seviyesi azaldıkça internet bağımlılık oranının arttığı ve kişinin eğitim düzeyi arttıkça internet

bağımlılığına yatkınlığının azaldığı bulunmuştur (133). Aslanbay çalışmasında, aile eğitim seviyesi arttıkça internet bağımlılığına yatkınlığında arttığını saptamıştır (134). Anne ve/veya babası devlet memuru olan öğrencilerin bilgisayara yönelik tutum kaygı alt boyutları puan ortalamaları diğer eğitim düzeylerine göre yüksek saptanmıştır. Anne babalar ve eğitimcilerin çocukları, internetteki uygunsuz sayfalar ve tehlikelerden korumada belli ölçülerde sorumlulukları vardır (135). Anne babası devlet memuru olanların anne babaları özel sektör olanlardan süre olarak daha az çalıştıkları için evde daha çok ailesiyle vakit geçirebilme olanakları bulmaktadır. Bu durumdan dolayı çocuklarına daha kontrollü yaklaşabilirler. Bu tür aile ortamında çocuk rahat, uzun süre bilgisayarda vakit geçiremeyebilir ya da ailesi çok fazla bilgisayarda zaman geçiriyorsa çocuğa zaman kalmayabilir. Bilgisayarla fazla vakit geçiremeyen çocuk bilgisayara karşı kaygı duyabilir. Literatürde çalışmamızı destekleyecek araştırmaya rastlanmamıştır.

Örneklem grubunda yer alan öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği kabul/ilgi alt boyutu ile psikolojik özerklik, denetleme ve BYTÖ Hoşlanma alt boyutu arasında istatistiksel düşük pozitif anlamlı ilişki saptanmıştır ($p<0.05$). Özerkliğin gelişimi ile yakından ilişkili bir diğer etmen de ebeveynlerin ergen çocuklarına karşı uyguladıkları sıkı denetimin ve kontrolün düzeyidir. Ergenliğin farklı dönemlerinde özerkliğin kazanılması sırasında, bir hedef belirleme ve belirlenen hedeflere ulaşmada aileden algılanan yüksek düzeyde kabul/ilgi ve özerkliğin, düşük düzeyde kontrol/denetlemenin olumlu sonuçlar yarattığı gösterilmektedir (136).

Baykan çalışmasında öğrencilerin internet bağımlılık seviyesi, anne ve baba tutumları algısı arasında pozitif anlamlı ilişki bulunmuştur. Bu sonuçlara göre Psikolojik özerklik olarak fazla özgür ve denetimi az olan ergenlerin bilgisayara karşı tutumları olumlu olmaktadır (137).

Araştırmaya katılan öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği psikolojik özerklik alt boyutu ile Denetleme, ÖBYT ve Kaygı alt boyutu arasında istatistiksel düşük pozitif ilişki bulunmuştur ($p<0.05$). Literatürde, bilgisayar kullanma deneyimi arttıkça, bilgisayar kullanmaya olumlu, bilgisayarı hiç deneyimlememiş olan öğrencilerin bilgisayara yönelik olumsuz tutum gösterdikleri belirtilmektedir (138). Çocukları

üzerinde denetleyici ve özerkliklerini kısıtlayıcı yaklaşan ailelerin çocukları, bilgisayara karşı anne ve babalarının görüşlerinden etkilenecek olumsuz tutum gelişebilir ve bilgisayarla fazla vakit geçirmedikleri için kaygı oluşabilir.

Örneklem grubunda yer alan öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği Denetleme Alt boyutu ile ÖBYT, Hoşlanma, Önem, Kaygı Alt Boyutları arasında istatistiksel anlamlı farklılık belirlenmiştir ($P<0.05$).

Bayram ve Gündoğmuş'un çalışmasında, interneti günde 3-4 saat kullananların internet bağımlısı olma riskinin interneti günde 1-2 saat kullananlardan daha yüksek olduğu belirtilmiştir (139). Evlerinde bilgisayarı olan öğrencilerin istedikleri zaman, internete kolaylıkla ulaşım imkânı olmakta, gece geç saatlere kadar uyumayıp internette çok vakit geçirmelerine neden olmaktadır (75). Ailelerin denetleyici tutumu öğrencilerin rahatça bilgisayarda vakit geçirmesine olanak sağlamamaktadır. Bu durum öğrencinin bilgisayara yönelik görüşlerini etkilemektedir.

Örneklem grubunda yer alan öğrencilerin ÖBYT Hoşlanma Alt Boyutu ile Önem ve Kaygı Alt Boyutları arasında istatistiksel anlamlı farklılık belirlenmiştir ($P<0.05$). Bu sonucun öğrencilerin bilgisayarda vakit geçirmesinin yalnızlık duygularını gidermesi ile bağlantılı olduğu ve bunun sonucunda öğrencinin bilgisayardan hoşlandığı, önem verdiği ve yokluğunda da kaygı duyduğu düşünülmektedir.

8. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, lise öğrencilerinin bilgisayara yönelik tutumları ile anne ve baba tutumları arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik elde edilen bulgulardan aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

Örneklem grubunda yer alan öğrencilerin %59,7'sinin devlet okulunda eğitim gördüğü, %28,8'inin 10. sınıf öğrencisi, %51,8'ini kız, %53,8'inin 15-16 yaş aralığında, %45,2'sinin bir kardeş sahibi, %66'sının ekonomik durumunun orta düzede olduğu saptandı.

Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin Anne-baba Tutum Ölçeği Kabul/ İlgi Boyutu puan ortalaması $27,63 \pm 4,13$, Psikolojik Özerklik puan ortalaması $24,78 \pm 5,13$, Denetleme Boyutu puan ortalaması $24,23 \pm 5,26$ bulundu. Öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği toplam puan ortalaması $70,17 \pm 12,76$, Bilgisayardan Hoşlanma puan ortalaması $19,64 \pm 4,49$, Bilgisayarın Önemi puan ortalaması $20,28 \pm 5,18$, Bilgisayar Kaygısı puan ortalaması ise $30,25 \pm 6,20$ saptandı.

Araştırmada yer alan öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği Kabul İlgi Alt Boyutu ile okul türü, sınıf, cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, ekonomik durum, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, baba mesleği, anne mesleği arasında istatistiksel anlamlı farklılık ($p < 0,05$) tespit edildi.

Öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği Psikolojik Özerklik Alt Boyutu ile sınıf, cinsiyet, kardeş sayısı, ekonomik durum, anne yaşı, baba yaşı, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, baba mesleği ve anne mesleği arasında istatistiksel önemli farklılık ($p < 0,05$) bulundu.

Araştırmaya katılan öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği Denetleme Alt Boyutu ile okul türü, sınıf, cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, ekonomik durum, anne yaşı, baba yaşı, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, baba mesleği, anne mesleği arasında istatistiksel anlamlı farklılık ($p < 0,05$) bulguları.

Örneklem grubunda yer alan öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği toplam puanları ile cinsiyet ve kardeş sayısı, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, babanın mesleği, annenin mesleği arasında istatistiksel anlamlı ilişki tespit edildi ($p<0,05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği Hoşlanma alt boyutu ile cinsiyet ve kardeş sayısı, baba yaşı, anne eğitim düzeyi ve baba eğitim düzeyi arasındaki fark anlamlı bulundu ($p<0,05$).

Örneklem grubundaki öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği Önem alt boyutu ile cinsiyet, kardeş sayısı, ekonomik durum, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, babanın mesleği ve annenin mesleği arasında istatistiksel anlamlı farklılık ($p<0,05$) belirlendi.

Araştırma grubunda bulunan öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği Kaygı alt boyutları ile okul türü, sınıf, cinsiyet, kardeş sayısı, ekonomik durum, anne yaşı, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, babanın mesleği ve annenin mesleği arasında istatistiksel anlamlı farklılık ($p<0,05$) tespit edildi.

Örneklem grubunda yer alan öğrencilerin Anne Baba Tutum Ölçeği Kabul/İlgi alt boyutu ile psikolojik özerklik ve denetleme; psikolojik özerklik alt boyutu ile denetleme alt boyutu arasında istatistiksel anlamlı ilişki saptandı ($p<0,05$).

Öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği toplam puanları ile Anne Baba Tutum Ölçeği psikolojik özerklik, denetleme, Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği hoşlanma, önem ve kaygı alt boyutları arasında anlamlı ilişki bulundu ($p<0,05$).

Araştırmadan elde edilen veriler sonucunda aşağıdaki öneriler ileri sürülmüştür:

Anne ve babalar bilgisayarın çocuğun eğitimine ve hayatına kattığı yararlar hakkında, doğru ve bilinçli bilgisayar kullanma konusunda bilgilendirilip eğitimler verilebilir. Bilgilendirilmede uzmanlardan ve basın yayın organlarından destek alınabilir.

Bilgisayarın erken yaşlarda hayatımızda olmasından dolayı kontrollü bilgisayar kullanımını hakkında aileler bilinçlendirilmelidir.

Gelecek çalışmalarda anne ve baba davranışlarının çocuk üzerine etkileri konulu araştırma yapılırken başka gelişim dönemleri ve farklı ölçme yöntemlerinden yararlanılması daha değişik sonuçlar ortaya çıkarabilir. Kültür yapısına uygun özellikler araştırılıp farklı çalışmalar yapılabilir.

Okul yöneticileri, Sivil Toplum Kuruluşları, Dernekler, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı denetim altında olan kurumlar tarafından Anne-Baba eğitim programları okullarda ya da eğitim merkezlerinde düzenlenebilir. Bu bilgilendirmenin daha kalıcı etkiler oluşturmaları için etkili ve en doğru ebeveyn tutumları, aile iletişimi hakkında videolar çekilip ya da sosyal medya kullanılarak pozitif algılar oluşturacak paylaşımlar yapılabilir.

Bilgisayarla ergenlerin çok fazla vakit geçirmemeleri, zamanı etkin kullanılacak aktivitelere yönlendirilmeleri gereklidir.

Hemşireler okullarda daha etkin rol almalı, okullardaki öğrenciler ile daha fazla problem çözmeye yönelik araştırmalar yapmalı, aileler ve toplum bu konuda bilinçlendirilmelidir.

9-KAYNAKLAR

1. Santrock, J. W. Yaşam boyu gelişim: Gelişim Psikolojisi: Life-Span Development. G. Yüksel (Ed.), Ergenlikte fiziksel ve bilişsel gelişim (N., Misket Özcan, Çev.) içinde (s. 348-356). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık. 2015.
2. Erdim, L, Ergün, A. Boşanmanın ebeveyn ve çocuk üzerindeki etkileri. Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi, 3(1), 78-84. 2016.
3. Yarapsanlı, B. Çocuklarda depresyon belirtilerinin yordanmasında yaşanmış olumsuz olaylar, algılanan anne-baba tutumu, öğrenilmiş çaresizlik ve umutsuzluğun rolü. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. 2011.
4. Kocayörük, E. Türk psikolojik danışma ve rehberlik dergisi. 4 (33), 37-45 2010.
5. Rothbart, M. K. Becoming who we are: Temperament and personality in development. Guilford Press. 2011.
6. Özyürek, A. Şahin, F. T. Anne-baba olmak ve anne-babaların çocuk yetiştirme tutumları. Pegem Atıf İndeksi, 41-57. 2017.
7. Arıca, T. Siber Alemin Avatar Çocukları. İstanbul: Remzi Kitabevi. 2015
8. Shen, C. X, Liu, R. D. Wang, D. Why are children attracted to the internet? The role of need satisfaction perceived online and perceived in daily real life. Computers in Human Behavior, 29, 185–192. 2013.
9. Şahin, İ. Kesici, Ş. Üniversite öğrencilerinin psikolojik ihtiyaçları ve internet kullanım fonksiyonlarının problematik internet kullanımlarını yordaması. XVIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı. 2009.
10. Yaman, E. Peker, A. Ergenlerin Siber Zorbalık ve Siber Mağduriyete İlişkin Algıları, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:11, Sayı:3 Sayfa: 819-833. 2012.
11. Atay, M. KKTC’de Gençlerin Bilgisayar ve İnternet Kullanımı, ASOS Sosyal Bilimler İndeksi, Yıl 2011, Cilt, 2 Sayı, 2 <http://asosindex.com/journal-article-fulltext?id=10666&part=>, (3 Mart 2013).

12. Taymaz, H. Okul Yönetimi. Ankara: Pegem Akademi 2009.
13. Bursalıoğlu, Z. Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış. Ankara: Pegem Akademi. 2008.
14. Özdemir, S. (Ed.). Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi. Pegem Akademi. 2012.
15. Eriş, B. Ergen annelerde ebeveynlik yeterliliğinin artırılmasında ilişkisel-gelişimsel yaklaşım modelinin uygulanması. Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İzmir. 2007.
16. Uğurlu, N. Akın, H. Muğla sağlık yüksekokulu öğrencilerinin beden-benlik algısı ve psikolojik sıkıntı belirtileri ile ilişkisi. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokul Dergisi, 11(4):38-4. 2008.
17. Dünya Sağlık Örgütü. Promoting the health of young people in Custody p.7. [<http://www.euro.who.int/document/e81703.pdf>] adresinden 30/11/2012 tarihinde erişilmiştir.
18. Steinberg, L. Ergenlik. (Yayına Hazırlayan: Figen Çok vd.) Ankara: İmge Kitabevi. 2007.
19. Kesici, Ş, Rehberlik, S. Ö. İhtiyaçları, D. Sixth-, Seventh, and Eighth-Grade Students' Guidance and Counseling Needs according to Parents' Views. Eğitim Arastirmalari-Eurasian Journal of Educational Research, 32, 101-116. 2008.
20. Laursen, B. Collins, W. A. Parent-child relationships during adolescence. 2009.
21. Türkiye Üreme Sağlığı Programı, 10-24 Yaş Grubundaki Gençlere Yönelik Üreme Sağlığı Hizmetlerinin Güçlendirilmesi. [<http://www.tusp.saglik.gov.tr>] adresinden 01/02/2012 tarihinde erişilmiştir.
22. Parlaz, E. A, Tekgül, N, Karademirci, E, Öngel, K. (2012). Ergenlik dönemi: fiziksel büyüme, psikolojik ve sosyal gelişim süreci. Turkish Family Physician, 3(2), 10-16. 2012.
23. Arıkan, D, Çelebioğlu, A, Güdücü Tüfekçi, F. Pediatri Hemşireliği. (Ed: Conk, Z., Bolışık, B., Başbakkal, Z., Bal Yılmaz, H). Ankara: Akademisyen Kitabevi. 2013.
24. Derman, O. Ergenlerde psikososyal gelişim. Adolesan Sağlığı II Sempozyum Dizisi, 63, 19-21. 2008.

25. Köse, D. Orta ve geç adolesanlarda beslenme alışkanlıklarının beden kitle endeksi ve kan basıncı üzerine etkisi. Yüksek Lisans Tezi İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. 2011.
26. Vassigh, G. Üniversite öğrencilerinin fiziksel aktivite durumları ile sağlıklı beslenme indekslerinin değerlendirilmesi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. 2012.
27. Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük, http://www.tdk.org.tr/index.php?option=com_gts&view=gts&Itemid=71, (01 Mart 2013).
28. Ekici, G. Öğretmen Adaylarının "Bilgisayar" Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. Gaziantep University Journal of Social Sciences, 15(3). 2016.
29. Bingöl, Y. Tanrıver, N. Bilgi Çağında Değişen Sosyal Hareketler: Sanal Eylemler, Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi, Yılı: 2011 Cilt:6 Sayı:1 s:131-141. 2011.
30. Ergenç, A. Web 2.0 ve Sanal Sosyalleşme: Facebook Örneği, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. 2011.
31. Ekici E. Ekici, F. T, Kara, İ. Öğretmenlere yönelik bilişim teknolojileri öz-yeterlik algısı ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 31(31), 53-65. 2012.
32. Şahin, E. Bazı değişkenlere göre ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin benlik saygıları ve sosyal görünüş kaygıları. Yüksek Lisans Tezi, On dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun. 2012.
33. Demir, C. Maskan, A. K. Web destekli öğrenme halkası yaklaşımının lise 11. sınıf öğrencilerin fizik dersi öz-yeterlik inançlarına etkisi. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, (18), 17-30. 2012.
34. Yaman, E. Peker, A. Ergenlerin Siber Zorbalık ve Siber Mağduriyete İlişkin Algıları, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:11, Sayı:3 Sayfa: 819-833. 2012.
35. Karaca, S. Gök, C. Kalay, E. Başbuğ, M. Hekim, M. Onan, N. Ünsal Barlas, G. Ortaokul öğrencilerinde bilgisayar oyun bağımlılığı ve sosyal anksiyetenin incelenmesi. 2016.

36. Eftekin, P, “Ergenlik dönemindeki Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı ve Anne Baba Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi ”, Yayınlanmış YüksekLisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. 2015.
37. Demirli, C. Arslan, G. Ergenlerin internet bağımlılığı düzeylerinin incelenmesi. 2018.
38. Döner, C. Y. Keser, H. T. D. İlköğretim öğrencilerinde internet bağımlılığının farklı değişkenlere göre incelenmesi (Doctoral dissertation, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bİlgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı (Eğitim Teknolojisi Programı) 2011.
39. Canoğulları, Ö. Güçray, S. S. İnternet bağımlılık düzeyleri farklı ergenlerin cinsiyetlerine göre psikolojik ihtiyaçları, sosyal kaygıları ve anne baba tutum algılarının incelenmesi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 26(1), 42-57. 2014.
40. Valkenburg, P. M. Peter, J. Social consequences of the Internet for adolescents: A decade of research. Current directions in psychological science, 18(1), 1-5. 2009.
41. Johnson, G. Internet use and child development: The technomicrosystem. Australian Journal of Educational and Developmental Psychology (AJEDP), 10, 32-43. 2010.
42. Dresang, E.T. Gross, M. ve Holt, L. New perspectives: An analysis of gender, net-generation children, and computers. Library Trends, 56 (2), 360-386. 2007
43. Tavşancıl, E. Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi. Ankara: Nobel Press Distrubution 2010.
44. Dünder, H. Akçayır, M. Implementing tablet PCs in schools: Students’ attitudes and opinions. Computers in Human Behavior, 32, 40-46. 2014.
45. Dinçer, S. Türkiye’de yapılan bilgisayar destekli öğretimin öğrenci başarısına etkisi ve diğer ülkelerle karşılaştırılması: Bir meta-analiz çalışması. Journal of Turkish Science Education, 12(1), 99-118. 2015.
46. Tuncer, M. Özüt, A. Sınıf öğretmeni adaylarının eğitsel internet kullanımına yönelik öz yeterlik inançları. Electronic Turkish Studies, 7(2). 2012.

47. Köseoğlu, P. Yılmaz, M. Gerçek, C. Soran, H. Bilgisayar kursunun bilgisayara yönelik başarı, tutum ve öz-yeterlik inançları üzerine etkisi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 33: 203-209. 2007.
48. Köse S, Gencer A. S, Gezer K. Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Bilgisayar ve İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlar. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21, 44-54. 2007.
49. Keskin, N. Ertuğrul, İ. Buldan MYO Büro Yönetimi Öğrencilerinin Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutumlarının Belirlenmesine İlişkin Alan Çalışması. Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 3(59), 1-20. 2010.
50. Wang, JN, Liu, L. Wang, L. Prevalence and associated factors of emotional and behavioural problems in Chinese school adolescents: Across-sectional survey. Child: Care, Health and Development, 40:319-326. 2013.
51. Avcı A. Aile yapısı ve atmosferinin okul şiddetine etkisi, Değerler Eğitimi Dergisi, VIII (19), 7-52. 2010.
52. Yücel, Y. Ortaokul öğrencilerinin algıladıkları anne-baba tutumlarının, benlik saygısı ve öğrenilmiş çaresizlik ile ilişkisi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Arel Üniversitesi, İstanbul. 2013.
53. Demiriz S. ve Öğretir, A.D. Alt ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki 10 yaş çocuklarının anne tutumlarının incelenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi, 15(1), 105-122. 2007.
54. Sezer Ö. Ergenlerin Kendilik Algılarının Anne Baba Tutumları ve Bazı Faktörlerle İlişkisi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi. 7(1), 1-19. 2010.
55. İnci, M. A. Deniz, Ü. (2015). Baba tutumları ile çocuğun yaşı, cinsiyeti, doğum sırası ve kardeş sayısı değişkenleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(02).
56. Derman, M. T. Başal, H. A. Okulöncesi çocuklarında gözlenen davranış problemleri ile ailelerinin anne-baba tutumları arasındaki ilişki. Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2(1), 115-144. 2013.

57. Derman, M. T. Türen, Ş. Buntürk, T. Okul öncesi çocukların empati bölümleri ile annelerinin ebeveyn tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 4(3), 336-368 2020.
58. Yavuzer, H. *Çocuğu Tanımak ve Anlamak* (10. baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi. 2012.
59. Görücü A, Karakuş N. Anne tutumlarının okul öncesi dönem çocuklarının problem çözme becerilerine etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (37), 316-326. 2017.
60. Dursun A. Okul öncesi dönemdeki çocukların davranış problemleriyle annebaba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir. 2010.
61. Altay, F. B. Güre A. Okul öncesi kuruma (devlet-özel) devam eden çocukların sosyal yeterlik ve olumlu sosyal davranışları ile annelerinin ebeveynlik stilleri arasındaki ilişkiler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(4), 2699-2718. 2012.
62. Ceyhan, E. (Ed.). *Aile psikolojisi ve eğitimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi. 2008.
63. Saltalı, N. D. Arslan, E. Ebeveyn Tutumlarının Anasınıfına Devam Eden Çocukların Sosyal Yetkinlik ve İç Dönüklük Davranışını Yordaması. *İlköğretim Online*, 11(3), 729-737. 2012.
64. Oğuz, F. Öğretim Özçelik, A.D. Ergenlerde algılanan anne baba tutumu ile madde bağımlılığı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 11(58), 535-543. 2018.
65. Yılmaz, A. Eşler arasındaki uyum ve çocuğun algıladığı anne-baba tutumu ile çocukların, ergenlerin, gençlerin akademik başarıları ve benlik algıları arasındaki ilişkiler. Yayınlanmamış doktora tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara. 2000.
66. Demir, Ö. Yurdugül, H. Ortaokul ve lise öğrencileri için bilgisayara yönelik tutum ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması. *Eğitim ve Bilim*, 39(176). 2014.
67. Joussemet, M. Landry, R. Koestner, R. A self-determination theory perspective on parenting. *Canadian Psychology/Psychologie canadienne*, 49(3), 194. 2008.

68. Ateş, A. G. F. B. Akbaş, T. Ergenlerde görülen kural dışı davranışların aile işlevselliği ve yaşam kalitesi açısından incelenmesi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21(2), 337-352. 2012.
69. Santrock, J. W. Ergenlik. (D. M. Siyez, Çev.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık. (Orijinal çalışma 2012’de yayımlanmıştır). 2012.
70. Bülbül, A. Ergenlerin algılanan anne baba tutumları ile yakın ilişkilerindeki psikolojik eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Doctoral dissertation, Sosyal Bilimler Enstitüsü). 2014.
71. Erginbay, Ş. Ortaokul 5. ve 8. sınıflarda algılanan anne baba tutumları ve ailelerin çocuk yetiştirme stillerinin akademik başarıya etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. 2014.
72. Uzunel, A. Lise öğrencilerinin anne-baba tutumları ile mükemmeliyetçi öz-sunum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Kocaeli İli örneği). 2016.
73. Dinçer, B. Alt ve üst sosyo ekonomik düzeyde lise ikinci sınıfa devam eden ergenlerin anne baba tutumlarını algılamaları ile arkadaşlık ilişkilerinin incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. 2008.
74. Subaşı, D. Özçelik, A. D. Ö. Ergenlerin Algıladıkları Anne Baba Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Çankırı Karatekin Üniversitesi Karatekin Edebiyat Fakültesi Dergisi, 7(1), 25-47. 2019.
75. Akkurt Nurtan, K. Evgin, D. 9. Sınıf Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı, Siber Zorbalık, Siber Mağduriyet Ve Anne-Baba Tutumları Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi (Master's thesis, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi). 2019.
76. Arcan, K. Özel okullara giden lise düzeyindeki ergenlerin, akademik başarıları ile algıladıkları anne-baba tutumları arasındaki ilişkilerin incelenmesi (Master's thesis, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü). 2006.
77. Siyez, D. M. Kişilerarası ilişkilerin başlangıcı ve gelişimi. Pegem Atıf İndeksi, 62-91. 2017.

78. Onat, G. Demokratik ve otoriter olarak algılanan ana-baba tutumlarının lise birinci sınıf öğrencilerinin yılmazlık düzeyine etkilerinin araştırılması (Master's thesis, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü). 2010.
79. Sendil, G. Balkan, İ.K. Anne Baba Olmak, 1. Basım, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul. 2005.
80. Köksal, O. Dilci, T. Yolcubal, D. Algılanan anne tutumlarının kız çocuklarının kariyer beklentisine etkisi üzerine öğretmen görüşlerinin incelenmesi. Ekev Akademi Dergisi, 17(57), 412-433. 2013.
81. Yavuzer, Haluk. Anne Baba Tutumları, (2.Baskı). İstanbul: Timaş Yayınları. 2011.
82. Alpoğuz, D. U. Algılanan ana-baba tutumlarının ilköğretim öğrencilerinin okumaya yönelik tutumlarına ve Türkçe dersi akademik başarılarına etkisi. Yüksek lisans tezi, Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir. 2014.
83. Yaprak, B. İlköğretim öğrencilerinin algıladıkları anne-baba tutumunun diskriminant analiziyle belirlenmesi ve benlik saygısı ile olan ilişkisinin değerlendirilmesi üzerinde bir uygulama. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir. 2007.
84. Kulaksızoğlu, A. Almanya'daki üçüncü kuşak Türk gençlerinin algıladıkları anne-baba tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. 2005.
85. Korap, N. Algılanan anne baba tutumlarının ergenlerin iletişim becerilerine etkisi. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul. 2013.
86. Bronstein, M.H. Zlotnik, D. Parenting styles and their effects. M. M. Haith ve J.B. Benson (Ed.), Infant and Early Childhood Development ,496-509. Elsevier Inc. 2008.
87. Van Petegem, S. Beyers, W. Vansteenkiste, M. Soenens, B. On the association between adolescent autonomy and psychosocial functioning: examining decisional independence from a self-determination theory perspective. Developmental psychology, 48(1), 76. 2012.
88. Sarıkaya, A. 14-18 yaş arası ergenlerin benlik saygısı ve psikolojik dayanıklılık düzeyleri arasındaki ilişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. 2015.

89. Akıncı, Zafer. "The Effect of Parents Approach on Children Academic Achievement." 49-104. 2015.
90. Aktaş, S. 9. sınıfta anne baba tutumları ve benlik saygısı arasındaki ilişkinin bazı değişkenler açısından incelenmesi (Doctoral dissertation, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü). 2011.
91. Öksüzler, O. Sürekçi, D. İlköğretimde başarıyı etkileyen faktörler: Bir sıralı lojit yaklaşımı. Finans Politik & Ekonomik Yorumlar, 47(543), 93-103. 2010.
92. Candangil Ö. S "Denetim Odakları Farklı Lise Öğrencilerinin Bazı Kişisel, Sosyal ve Ailesel Özelliklerine Göre Karar Vermede Öz-saygı ve Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi". Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir. 2005.
93. Kulaksızoğlu, A. Ergenlik Psikolojisi. İstanbul: Remzi Kitabevi. 2002.
94. Satılmış, M. Öğrencilerin mükemmeliyetçilik tutumları ile anne baba tutumlarının karşılaştırmalı incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya. 2010.
95. Yılmaz, A. İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin anne-baba tutumları ile kararsızlık düzeyleri arasındaki ilişki. Yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul. 2009.
96. Şanlı, Deniz ve Öztürk Candan Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumlarını Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 32, 31-48. 2012.
97. Pekkarakaş, E. 3-6 yaş çocukların babalarının çocuk yetiştirme tutumları ile eğitime katılım düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Doctoral dissertation, DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü). 2010.
98. Öztürk, C. Şanlı, D. Annelerin eğitim durumunun çocuk yetiştirme tutumlarına etkisinin incelenmesi. *Ege Pediatri Bülteni*, 14(3), 145-150. 2007.
99. Köse S. Gencer A. S. Gezer K. Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Bilgisayar ve İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlar. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21, 44-54. 2007.
100. YağcıI, M. Başarmak, U. Lise Öğrencilerinin Bilgi Teknolojilerinden Yararlanma Düzeyleri. Journal of Kirsehir Education Faculty, 17(2). 2016.

101. Altun T, Yiğit N, Adanur Z. İlköğretim Öğrencilerinin Bilgisayara Yönelik Tutumlarının İncelenmesi: Trabzon İli Örneği, Turkish Journal of Computer and Mathematics Education, 2(1):69-86. 2011.
102. Altun, T. Yiğit, N. Alev, N. “İlköğretim Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Destekli Fen Öğretimine Karşı Tutumları” 1. Ulusal İlköğretim Kongresi Sözlü Bildiri, 15 – 17 Kasım, Hacettepe Üniversitesi, Ankara 2007.
103. Şerefhanoglu, H. Nakiboğlu, C. Gür, H. İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Balıkesir Örneği, İlköğretim Online, 7 (3), 785-799 2008.
104. Tekindal, Ertekin, A. R. Tekindal, M. A. “Meslek Liselerinde Eğitim-Öğretim Gören Öğrencilerin Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi (Yozgat İli Yerköy İlçesi Örneği”. Bilişim Teknolojileri Dergisi, 3(1). 2010.
105. Şahin, C. Tuğrul, V. M. İlköğretim öğrencilerinin bilgisayar oyun bağımlılık düzeylerinin incelenmesi. Journal of World of Turks, 4(3), 115-130. 2012.
106. <https://www.tuik.gov.tr/> Türkiye İstatistik Kurumu 2020.
107. Eldeleklioğlu J. Batık M., V. Akademik Başarı, İnternette kalınan, yalnızlık ve internet bağımlılığı üzerindeki yordayıcı etkileri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, H. U. Journal of Education; 28(1), 141-152. 2013
108. Esen, B. K. Aktas, E. Tuncer, I. An analysis of university students’ internet use in relation to loneliness and social self-efficacy. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 84, 1504-1508. 2013.
109. Esen, E. Siyez, M. D. Ergenlerde İnternet bağımlılığını yordayan psikososyal değişkenlerin incelenmesi. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi; 4 (36), 127-138. 2011.
110. Esen, E. Ergenlerde internet bağımlılığını yordayan psiko-sosyal değişkenlerin incelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir, Türkiye. 2010.
111. Ceyhan, E. Ceyhan, A. A. Problemlerle internet kullanımı ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. 2007.

112. Ayhan, A. B. Aral, N. Anne babaların bilgisayara yönelik tutumlarının incelenmesi. Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi 2012.
113. Hacer, T. O. R. Erden, O. İlköğretim öğrencilerinin bilgi teknolojilerinden yararlanma düzeyleri üzerine bir araştırma. TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology, 3(1). 2004.
114. Köse, Z. 13-14 Yaş Grubu Ergenlerin Bilgisayar Oyunlarını Oynama Alışkanlıklarının ve Sosyalleşme Durumlarının Araştırılması (Kütahya İli Örneği). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi. Afyonkarahisar. 2013.
115. Öner, K. Lise öğrencisi ergenlerde depresyon, internet bağımlılığı ve ilişkili faktörler (Master's thesis, Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü). 2015.
116. Aslan, N. Cansever, B. A. Ergenlerin boş zaman değerlendirme algısı. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 42(42). 2012.
117. Aral, N. Ayhan, A. B. Şimşek, Ş. Ergenlerin Bilgisayara Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. Tam metin bildirileri kitabı/full text book. 2011.
118. Buist, K, L, Dekovic, M. Prinzie, P. Sibling relationship quality and psychopathology of children and adolescents: A meta-analysis. Clinical Psychology Review, 33(1), 97-106. 2013.
119. Günüş, S. İnternet bağımlılık ölçeğinin geliştirilmesi ve bazı demografik değişkenler ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 100. 2009.
120. Ülgen V. 12-18 yaş arası ergenlerde internet bağımlılığında sosyal karşılıklılık ve yordayıcı faktörlerin değerlendirilmesi. Uzmanlık tezi. Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi. Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı. İstanbul, Türkiye, 2014.
121. Yumlu, K. Armağan, A. Budak, L. Karaaslan, I.A. Balcı, B. Erdoğan, I. Türkiye’de Çocukların Yeni İletişim Teknolojilerine Erişim Olanakları ve Kullanım Amaçları: İzmir Örneği. İzmir: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları. 2011.

122. Cheung, J. C. S. Chan, K. H. W. Lui, Y. W., Tsui, M. S. Chan, C. Psychological well-being and adolescents' internet addiction: A school-based cross-sectional study in Hong Kong. *Child and Adolescent Social Work Journal*, 35(5), 477-487. 2018.
123. Jun, W. An analysis work on correlation of internet addiction and school age groups. *Cluster Computing*, 20(1), 879-882. 2012.
124. Gül, Ş. Yeşilyurt, S. Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımına Dayalı Bilgisayar Destekli Öğretimin Öğrencilerin Tutumları ve Başarıları Üzerine Etkisi. Necatibey Faculty of Education Electronic Journal of Science Mathematics Education, 5(1). 2011.
125. Taşcı, G. Yaman, M. Soran, H. Biyoloji öğretmenlerinin öğretimde yeni teknolojileri kullanma durumlarının incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(38), 267-278. 2010.
126. Cambaz, H. Öğretmen ve öğrencilerin öğretme-öğrenme süreçlerinde bilgisayara karşı tutum ve kaygılarının değerlendirilmesi. 1999.
127. Bingöl, A. Palangov, Ə. Üniversite 1. sınıf öğrencilerinin bilgisayar kaygı düzeyleri ile demografik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Fırat Üniversitesi örneği). *ICITS*, 10, 729-737. 2016.
128. Bahar, E. Kaya, F. Meslek Yüksekokulu Sosyal Programlar Öğrencilerinin Bilgi Teknolojileri Kullanımlarına Yönelik Tutumları. *Journal of Higher Education Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(1). 2013.
129. Cömert, I. T. Ögel, K. İstanbul örnekleminde internet ve bilgisayar bağımlılığının yaygınlığı ve farklı etkenlerle ilişkisi. *Türkiye Klinikleri Adli Tıp ve Adli Bilimler Dergisi*, 6(1), 9-16. 2009.
130. Durndell, A. Haag, Z. Computer self efficacy, computer anxiety, attitudes towards the Internet and reported experience with the Internet, by gender, in an East European sample. *Computers in human behavior*, 18(5), 521-535.
131. Kayri, M. Günüş, S. Yüksek ve düşük sosyoekonomik koşullara sahip öğrencilerin internet bağımlılığı açısından karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *The Turkish Journal on Addictions*, 3(2), 165-183. 2016.

132. Batıgün, A. D. Kılıç, N. İnternet Bağımlılığı ile Kişilik Özellikleri, Sosyal Destek, Psikolojik Belirtiler ve Bazı Sosyo-Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiler. *Türk Psikoloji Dergisi*, 26(67). 2011.
133. Demetrovics, Z. Szeredi, B. Rózsa, S. The three-factor model of Internet addiction: The development of the Problematic Internet Use Questionnaire. *Behavior Research Methods*, 40(2), 563-574. 2008.
134. Aslanbay, M. A compulsive consumption: Internet use addiction tendency. The case of Turkish high school students. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. 2006.
135. Şendağ S. Odabaşı, F. İnternet ve Çocuk: Etik Bunun Neresinde? Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansı, 1508-1515. 2006.
136. Musaoğlu, C. Güre, A. Ergenlerde Davranışsal Özerklik ile Algılanan Ana-Baba Tutumları Arasındaki İlişkiler. *Türk Psikoloji Dergisi*, 20(55), 95-98. 2005.
137. Baykan, N. Anne-baba tutumları ile internet bağımlılık düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ana Bilim Dalı, İstanbul. 2014.
138. Kitchakarn, O. EFL Learners' Attitudes towards Using Computers as a Learning Tool in Language Learning. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 14(2), 52-58. (2015).
139. Bayram S.B., Gündoğmuş G., “İlköğretim öğrencilerinin internet bağımlılığı eğilimlerinin ve yalnızlık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi”. *Akademik Bakış Dergisi*, 54: 1-12, 2006.

10-EKLER

ANKET

Sayın Katılımcı

“Lise öğrencilerinin bilgisayara yönelik tutum ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkinin belirlenmesi” amacıyla planlanmış bu çalışmanın, amacına ulaşması göstereceğiniz hassasiyet ve katkılarınıza bağlıdır.

Lütfen sizi ve düşüncelerinizi en iyi şekilde anlatan ifadelerin yanına (X) işareti koyunuz.

Verdiğiniz tüm yanıtlar gizli tutulacaktır.

Bu çalışmaya katılımınız ve duyarlılığınız için teşekkür ederiz.

TANITICI BİLGİLER

Anket No:

Lütfen sosyo-demografik özelliklerinizle ilgili aşağıdaki soruları cevaplandırınız.

- 1) Okul Türünüz: a. () Devlet b. () Özel
- 2) Sınıfınız: a. () 9 b. () 10 c. () 11 d. () 12
- 3) Cinsiyetiniz: a. () Erkek b. () Kız
- 4) Yaşınız a. () 13'den küçük b. () 13-14 c. () 15-16 d. () 17-18
e. () 18'den büyük
- 5) Kardeş Sayınız?
a. () Yok b. () 1 c. () 2-3 d. () 4-5 () 5 ve üstü
- 6) Ekonomik Durumunuz?
a. () İyi b. () Orta c. () Kötü
- 7) Annenizin Yaşı?
a. () 18-26 b. () 27-35 c. () 36-44 d. () 45-53 e. () 54 ve üzeri
- 8) Babanızın Yaşı?
a. () 18-26 b. () 27-35 c. () 36-44 d. () 45-53 e. () 54 ve üzeri
- 7) Annenizin Eğitim Düzeyi?
a. () Okur-yazar değil b. () Okur-yazar c. () İlk okul mezunu
d. () Orta okul mezunu e. () Lise ve dengi mezunu f. () Yüksek okul mezunu
- 8) Babanızın Eğitim Düzeyi?
a. () Okur-yazar değil b. () Okur-yazar c. () İlk okul mezunu
d. () Orta okul mezunu e. () Lise ve dengi mezunu f. () Yüksek okul mezunu
- 9) Babanızın mesleği nedir? () özel sektör () devlet memuru () serbest meslek () diğer
- 10) Annenizin mesleği nedir? () özel sektör () devlet memuru () serbest meslek () diğer

ANNE-BABA TUTUM ÖLÇEĞİ

Lütfen aşağıdaki sorulara kendi **anne** ve **babanızı** düşünerek dikkatle okuyunuz. Aşağıdaki durumun anne ve babanızın davranışına ne kadar benzediğini düşünün.

Eğer **TAMAMEN BENZİYORSA** aşağıdaki cümlelerin başındaki kutunun içine **4**;
BİRAZ BENZİYORSA **3**
BENZEMİYORSA **2**
HİÇ BENZEMİYORSA **1** yazınız.

1.	Herhangi bir sorunun olduğunda, eminim annem ve babam bana yardım ederler.
2.	Annem ve babam büyüklerle tartışmamam gerektiğini söylerler.
3.	Annem ve babam yaptığım her şeyin en iyisini yapmam için beni zorlarlar.
4.	Annem ve babam herhangi bir tartışma sırasında başkalarını kızdırmamak için, susmam gerektiğini söylerler.
5.	Annem ve babam bazı konularda "sen kendin karar ver" derler.
6.	Derslerimden ne zaman düşük not alsam, annem ve babam kızar.
7.	Ders çalışırken anlayamadığım bir şey olduğunda, annem ve babam bana yardım ederler.
8.	Annem ve babam kendi görüşlerinin doğru olduğunu bu görüşleri onlarla tartışmamam gerektiğini söylerler.
9.	Annem ve babam benden bir şey yapmamı istediklerinde, niçin bunu yapmam gerektiğini de açıklarlar.
10.	Annem ve babamla her tartıştımda bana "büyüdüğün zaman anlarsın" derler.
11.	Derslerimden düşük not aldığımda, annem ve babam beni daha çok çalışmam için desteklerler.
12.	Annem ve babam yapmak istediklerim konusunda kendi kendime karar vermeme izin verirler.
13.	Annem ve babam arkadaşlarımı tanırlar.
14.	Annem ve babam istemedikleri bir şey yaptığım, bana karşı soğuk davranırlar ve küserler.
15.	Annem ve babam sadece benimle konuşmak için zaman ayırırlar.
16.	Derslerimden düşük notlar aldığım, annem ve babam öyle davranırlar ki suçluluk duyar ve utanırım.
17.	Ailemle birlikte hoşça vakit geçiririz.
18.	Annemi ve babamı kızdıracak bir şey yaptığım, onlarla birlikte yapmak istediğim şeyleri yapmama izin vermezler.

Aşağıdaki her ifadenin yanında bulunan kutulardan sadece size uygun olanın içine çarpı(X) işareti koyunuz.

19. Genel olarak annen ve baban okul zamanı hafta içinde gece arkadaşlarıyla bir yere gitmene izin verirler mi?
 Evet ☐ Hayır ☐ 7

Eğer cevabınız EVET ise, aşağıdaki soruyu cevaplayınız.

Hafta içinde en geç saat kaçta kadar gece dışarıda kalmanıza izin verilir (Pazartesi-Cuma arası)?

8:00'den önce	☐ 6	10:00 – 10:59 arası	☐ 3
8:00 – 8:59 arası	☐ 5	11:00 ya da daha geç	☐ 2
9:00 – 9:59 arası	☐ 4	İstediğim saate kadar	☐ 1

20. Genel olarak annen ve baban hafta sonları gece arkadaşlarıyla bir yere gitmene izin verirler mi?

Evet ☐ Hayır ☐ 7

Eğer cevabınız EVET ise, aşağıdaki soruyu cevaplayınız.

Haftanın Cuma ya da Cumartesi akşamları en geç saat kaçta kadar gece dışarıda kalmanıza izin verilir.

8:00'den önce	☐ 6	10:00 – 10:59 arası	☐ 3
8:00 – 8:59 arası	☐ 5	11:00 ya da daha geç	☐ 2
9:00 – 9:59 arası	☐ 4	İstediğim saate kadar	☐ 1

Annem ve babam aşağıdakileri öğrenmek için ne kadar çaba gösterirler?

	Hiç çaba göstermez	Çok az çaba gösterir	Çok çaba gösterir
21. Eğer gece bir yere gittiysen nereye gittiğini,	1	2	3
22. Boş zamanlarınızda ne yaptığınızı,			
23. Okuldan çıktıktan sonra ne yaptığınızı,			

Annem ve babamın aşağıdakiler hakkında ne kadar bilgileri vardır?

	Bilgileri yoktur	Çok az bilgileri vardır	Çok bilgileri vardır
24. Eğer gece bir yere gittiysen nereye gittiğini,	1	2	3
25. Boş zamanlarınızda ne yaptığınızı,			
26. Okuldan çıktıktan sonra nereye gittiğini,			

Ortaokul ve Lise Öğrencileri için Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği

Maddeler	Kesinlikle kabuluyorum	Kabuluyorum	Fikrim yok	Kabulmıyorum	Kesinlikle kabulmıyorum
Bilgisayardan hoşlanma					
1) Bilgisayarda bir şeyler yaptıktan keyif alırım.					
2) Bilgisayar kullanmaktan bıktım*.					
3) Bilgisayar kullanırken tüm dikkatimi bilgisayara veririm.					
4) Bilgisayar oyunlarından çok keyif alırım.					
5) Bilgisayar kullanarak işlenen derslerden keyif alırım.					
6) Kitaplardan bilgisayarlara göre daha fazla şey öğrenebilirim*.					
Bilgisayanın önemi					
7) Eğer bilgisayar kullanmayı öğrenirsem gelecekte iyi bir mesleğim olabilir.					
8) Bilgisayarları daha sık kullanabilseydim daha çok çalışırdım.					
9) Bilgisayarların pek çok şeyi öğrenmem için bana fırsatlar sunduğunu biliyorum.					
10) Bilgisayar kullandığım zaman pek çok şeyi öğrenebilirim.					
11) Öğretmenler okulda ne kadar çok bilgisayar kullanırlarsa okuldan o kadar çok zevk alacağımıza inanıyorum.					
12) Bilgisayar kullanmayı öğrenmenin benim için çok önemli olduğuna inanıyorum.					
Bilgisayar kaygısı					
13) Bilgisayar kullanırken kendimi rahat hissedirim.					
14) Bilgisayar kullanmayı denediğimi düşündüğümde endişelenirim*.					
15) Bilgisayar kullandığım zaman bir işi bitirmemin uzun süreceğini düşünürüm*.					
16) Bilgisayarla çalışmak beni geriyor*.					
17) Bilgisayar kullanmak moral bozucudur*.					
18) Bilgisayarlarla mümkün olduğunca az iş yapacağım*.					
19) Bilgisayarların kullanımı zordur*.					
20) Bilgisayarlar beni hiç korkutmaz.					

EK 2. İZİNLER

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-10.01-E.22632270
Konu : Anket ve Araştırma İzin Talebi

15/11/2019

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi: a) Medipol Üniversitesinin 24.09.2019 tarihli ve 51961 sayılı yazısı.
b) MEB. Yen. ve Eğ. Tk. Gn. Md. 22.08.2017 tarih ve 12607291/ 2017/25 No'lu Gen.
c) Millî Eğitim Müdürlüğü Araştırma ve Anket Komisyonunun 06.11.2019 tarihli tutanağı.

İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi Şah Turna ŞENDUR'un "Lise Öğrencilerinin Bilgisayara Yönelik Tutumları ile Ebeveyn Tutumları Arasındaki İlişki" konulu tezi kapsamında, Büyükçekmece ilçesi özel ve devlet liselerinde anket uygulama istemi hakkındaki ilgi (a) yazı ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Araştırmacının söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarımıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Levent YAZICI
İl Millî Eğitim Müdürü

- Ek:
1- Genelge
2- Komisyon Tutanağı

OLUR
<...>

Dr. Hasan Hüseyin CAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

AİLE BİLGİLENDİRME VE ONAM FORMU

Sayın Katılımcı,

Bu çalışmaya katıldığınız için teşekkür ederiz.

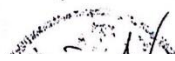
Bu araştırma “Lise öğrencilerinin bilgisayara yönelik tutumları ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişki”nin belirlenmesi amacıyla planlanmıştır. Çalışma kapsamında çocuğunuzun bilgisayar kullanımına ve sizin anne baba tutumunuza yönelik bilgiler toplanacak ve toplanan bu bilgiler araştırma verisi olarak kullanılacaktır. Bu bilgiler doğrultusunda lise öğrencilerinin bilgisayara yönelik tutumları ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkinin belirlenmesine katkı sağlanacaktır.

Çalışmaya katılıp katılmamakta özgürsünüz, dolduracağınız ankette kimlik bilgileriniz yer almayacaktır. Çalışmaya katılmadığınızda herhangi bir cezai durumla karşılaşmanız söz konusu değildir. Sorulara vereceğiniz yanıtlar sadece araştırmanın raporunda ve yayınlanmasında kullanılacaktır.

Bu koşullarla, söz konusu araştırmaya kendi rızamla hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Bilgilendiren

İmza:

Posta - Ayşel KÖKCÜ DOĞAN - X X Ölçek hk. - akdogan@medipol.edu.tr X

mail.google.com/mail/u/0/?tab=rm#search/yurdugul%40hacettepe.edu.tr/QgrcHrtstHgyN5jQrPWQRzNSqSWzhCJkQ

Gmail yurdugul@hacettepe.edu.tr X

2 teli üzerinden 2

Ölçek hk. Belen Kutusu X

Ayşel KÖKCÜ DOĞAN - akdogan@medipol.edu.tr 5 Eki 2018 Cum 14:49

Hocam merhaba,
Medipol Üniversitesi Hemenlik Yüksek Lisans Bölümünde tıcc aşamasında olan öğrencim "Bilgisayara Yönelik Tıbbi Ölçeğinizi" bel ve resmi okullarda yapmak istiyor. Örnekle ölçeği kullanabilmek amacıyla sizden onayımı almak ve onayınız olursa ölçeğin kendisini göndermemizi rica ediyorum. Bu konuda yardımlarınız olursa memnunuz olunuz.
Saygılarımla

Dr. Öğr. Üyesi Ayşel KÖKCÜ DOĞAN
İstanbul Medipol Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Hemenlik Bölümü Öğretim Üyesi

Hali Yurdugul yurdugul@hacettepe.edu.tr gmail.com [İzle](#) 5 Eki 2018 Cum 15:12

Alınan ben +

Sayın Kökcu Doğan,
Merhaba,

Belediye ölçeği orijinal ve lise öğrencileri için geçerlidir. Bu noktayı da dikkate alarak, belediye ölçeği bilimsel araştırma ilerletme perçevesinde kullanmanızda sakınca yoktur. Ölçeğin ayrıntıları aşağıdaki bağlantı da mevcuttur:
<http://www.bilim.ted.az.tr/index.php/333/333/333/333>

Sorularınız olursa yardımcı olmaya çalışırım.
Çalışmalarınızda kolaylıklar diliyorum.

Dr. Hali Yurdugul

Ayşel KÖKCÜ DOĞAN - akdogan@medipol.edu.tr, 5 Eki 2018 Cum, 14:55 tarihinde gıruv yazdı:

xxx

Ayşel KÖKCÜ DOĞAN - akdogan@medipol.edu.tr 6 Eki 2018 Cum 09:08

Alınan Hali +

Sayın hocam,
çok teşekkür ederiz.
Saygılarımla

5 Eki 2018 Cum 15:12 tarihinde Hali Yurdugul - yurdugul@hacettepe.edu.tr gıruv yazdı:

xxx

Yeni: 3
Yeni: 1
De: 1

Tamamla Yönlendir

aslı akkuzu SON.docx HİLAL YILMAZ Y...docx

Tümünü göster X

11- ETİK KURUL ONAYI

T.C.
İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı

E-İmzalıdır

Sayı : 10840098-604.01.01-E.53569
Konu : Etik Kurulu Kararı

20/12/2018

Sayın Dr. Öğr. Üyesi Aysel KÖKCÜ DOĞAN

Üniversitemiz Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kuruluna yapmış olduğunuz "Lise Öğrencilerinin Bilgisayara Yönelik Tutumları ile Ebeveyn Tutumları Arasındaki İlişki" isimli başvurunuz incelenmiş olup etik kurulu kararı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize rica ederim.

Prof. Dr. Hanefi ÖZBEK
Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar
Etik Kurulu Başkanı

Ek:
-Karar Formu (2 sayfa)

Bu belge 5070 sayılı e-İmza Kanununa göre Prof. Dr. Hanefi ÖZBEK tarafından 20.12.2018 tarihinde e-imzalanmıştır.
Evrakınızı <https://ebys.medipol.edu.tr/e-imza> linkinden AF7C5D9EX1 kodu ile doğrulayabilirsiniz.

İstanbul Medipol Üniversitesi

Kavacık Mah. Ekinciler Cad. No.19 Kavacık Kavşağı - Beykoz
34810 İstanbul

Tel: 444 85 44
İnternet: www.medipol.edu.tr
Ayrıntılı Bilgi İçin : bilgi@medipol.edu.tr

İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
GİRİŞİMSEL OLMAYAN KLİNİK ARAŞTIRMALAR
ETİK KURULU KARAR FORMU

BAŞVURU BİLGİLERİ	ARAŞTIRMANIN AÇIK ADI	Lise Öğrencilerinin Bilgisayara Yönelik Tutumları ile Ebeveyn Tutumları Arasındaki İlişki			
	KOORDİNATÖR/SORUMLU ARAŞTIRMACI UNVANI/ADI/SOYADI	Dr. Öğr. Üyesi Aysel KÖKCÜ DOĞAN			
	KOORDİNATÖR/SORUMLU ARAŞTIRMACININ UZMANLIK ALANI	Hemşirelik			
	KOORDİNATÖR/SORUMLU ARAŞTIRMACININ BULUNDUĞU MERKEZ	İstanbul			
	DESTEKLEYİCİ	-			
	ARAŞTIRMAYA KATILAN MERKEZLER	TEK MERKEZ ☐	ÇOK MERKEZLİ ☒	ULUSAL ☒	ULUSLARARASI ☐

İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
GİRİŞİMSSEL OLMAYAN KLİNİK ARAŞTIRMALAR
ETİK KURULU KARAR FORMU

Değerlendirilen Belgeler	Belge Adı	Tarihi	Versiyon Numarası	Dili
	ARAŞTIRMA PROTOKOLÜ/PLANI			Türkçe ☐ İngilizce ☐ Diğer ☐
	BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU			Türkçe ☒ İngilizce ☐ Diğer ☐
Karar Bilgileri	Karar No: 780 Tarih: 19/12/2018 Yukarıda bilgileri verilen Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu başvuru dosyası ile ilgili belgeler araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş ve araştırmanın etik ve bilimsel yönden uygun olduğuna "oybirliği" ile karar verilmiştir.			

İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ GİRİŞİMSSEL OLMAYAN KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU	
BAŞKANIN UNVANI / ADI / SOYADI	Prof. Dr. Hanefi ÖZBEK

Unvanı/Adı/Soyadı	Uzmanlık Alanı	Kurumu	Cinsiyet	Araştırma ile ilişkisi	Katılım *	İmza
Prof. Dr. Şeref DEMİRAYAK	Eczacılık	İstanbul Medipol Üniversitesi	E ☒ K ☐	E ☐ H ☒	E ☒ H ☐	
Prof. Dr. Hanefi ÖZBEK	Farmakoloji	İstanbul Medipol Üniversitesi	E ☒ K ☐	E ☐ H ☒	E ☒ H ☐	
Doç. Dr. İlkur KESKİN	Histoloji ve Embriyoloji	İstanbul Medipol Üniversitesi	E ☐ K ☒	E ☐ H ☒	E ☒ H ☐	
Dr. Öğr. Üyesi Devrim TARAKCI	Ergoterapi	İstanbul Medipol Üniversitesi	E ☒ K ☐	E ☐ H ☒	E ☐ H ☒	
Dr. Öğr. Üyesi Sibel DOĞAN	Psiko-onkoloji	İstanbul Medipol Üniversitesi	E ☐ K ☒	E ☐ H ☒	E ☒ H ☐	
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Hikmet ÜÇİŞİK	Biyoteknoloji	İstanbul Medipol Üniversitesi	E ☒ K ☐	E ☐ H ☒	E ☒ H ☐	
Dr. Öğr. Üyesi Keziban OLCAY	Endodonti	İstanbul Medipol Üniversitesi	E ☐ K ☒	E ☐ H ☒	E ☒ H ☐	

* :Toplantıda Bulunma